Poštnina plačana v gotovini | Leto LIV. | V Ljubljani, v četrtek, dne 11. novembra 1926 | Št. 258. | Posamezna številka 2 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
Pri večjem naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen pondeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo ~ Uredništva telefon štev. 50, upravništva štev. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 ~ Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Manifestacija narodne skupščine za zatirane brate.

Viharno aklamiran govor poslanca Sušnika. ~ Srbski, hrvatski in slovenski poslanci složno za našo narodno manjšino v Italiji.

Belgrad, 10. nov. (Izv.) Dasiravno je včeraj zunanji minister dr. Ninčić odklonil nujnost interpelacije Jugosl. kluba radi fašistovskih izgredov proti Slovencem v Gorici, vendar sta tukajšnja javnost in skupščina pokazala dovolj zanimanja za to zadevo. Posebno se je izkazala skupščina, ko je pred dnevnim redom prišlo v razpravo vprašanje posl. Sušnika na predsednika, ali bo to interpelacijo jutri postavil na dnevni red kot prvo, ko je dan za interpelacije.

Pri tej priliki je govoril posl. Sušnik. Njegov govor je napravil na celokupno zbornico mogočen vtis. Često so vsi poslanci priredili **veličastne manifestacije** za naše zatirane brate v Italiji.

Le par nezavednih Radičevih poslancev — med njimi zagrebška poslanca Trnjar in Kempferle — je v začetku poskušalo z neslanimi medklici motiti to lepo manifestacijo slovenskih, hrvatskih in srbskih poslancev za podjarmljene brate. Morala sta kmalu utihniti, videč popolno soglasje v tem, da zahteva skupščina od vlade, da stori energične korake proti razdejanju fašistov v Italiji za zaščito naših sobratov. Žalosten je bil takšen nastop Radičevih poslancev tembolj, če se pomisli na neznosno gorje in trpljenje, kateremu so izpostavljeni Hrvati v Istri. Opravičuje jih samo dejstvo, da zadeve na razumejo.

Čast pa srbijanskim poslancem, ki so kljub temu, da pripadajo vladni večini, dali vidnega izraza ogorčenju skupno z našimi in vsemi poštenimi hrvatskimi in slovenskimi poslanci in dvignili z merodajnega mesta v narodni skupščini odločen protest proti nasilstvom fašistov.

VPRAŠANJE POSL. SUŠNIKA.

Posl. Jugosl. kluba Anton Sušnik je stavil na predsednika sledeče vprašanje:

»Ob priliki proslave obletnice italijanske zmage so fašisti v Gorici napadli kulturne in gospodarske ustanove goriških Slovencev ter jih opustošili. Zaradi teh dogodkov je Jugosl. klub vložil na g. zunanjega ministra interpelacijo. Ker je jutri, v četrtek, dan, ki je po poslovniku določen za interpelacije, mislimo, da zahteva čast našega naroda, da njegovi zakoniti zastopniki v narodni skupščini takoj nastopijo v obrambo naših bratov v Italiji, mi je čast vprašati Vas, gospod predsednik:

1. Ali ste voljni zgoraj omenjeno interpelacijo jutri staviti na dnevni red obenem z interpelacijo posl. g. Vesenjaka, ki je bila vložena radi preganjanja slovenskih in hrvatskih učiteljev v Italiji.«

ODGOVOR SKUPŠČINSKEGA PREDSEDNIKA.

Na to vprašanje je predsedujoči podpredsednik dr. Subotić odgovoril sledeče:

»Na to vprašanje narodnega poslanca g. Sušnika mi je čast odgovoriti sledeče: Predvsem meni ni znano, da bi obstojala interpelacija poslanca Vesenjaka, marveč se meni zdi, da je samo vprašanje. (Sušnik: »Poslanec Vesenjak je vložil interpelacijo!«) Kar se tiče interpelacije g. Sušnika in tega, da pride jutri na dnevni red, sem dolžan povedati sledeče: Interpelacija je bila včeraj predložena in se je zanjo zahtevala nujnost. Narodna skupščina te nujnosti ni priznala. (Žanić: »Ni dovolil g. Bodrero. Eja eja, alala!«) Pred to interpelacijo je bilo vloženih še osem interpelacij. (Sliši se medklic: »Ki ne bodo prišle na dnevni red.«) Po čl. 71. poslovnika mora biti vsaka interpelacija, da se more staviti na dnevni red, tiskana in tri dni preje razdeljena poslancem. (Medklic: »Zakaj niste tiskali interpelacije?«) Poleg tega so tudi po poslovniku določeni roki, kako in kdaj odgovarja minister na interpelacije. Z ozirom na to je tehnično nemogoče postaviti jutri interpelacijo na dnevni red.«

UTEMELJEVANJE POSL. SUŠNIKA.

Posl. Sušnik se prijavlja k besedi in izjavi naslednje:

»Gospodje poslanci! Takoj moram izjaviti, da se ne morem zadovoljiti z odgovorom g. predsednika in prosim narodno skupščino, da sprejme nujnost predloga za jutrišnji dnevni red, in sicer iz sledečih razlogov: (Dr. Žanić: »Gospod predsednik, kako ste mogli tako odgovoriti?« Predsednik Subotić: »Gospod Žanić, opominjam vas na red, ker tako se v skupščini ne sme govoriti.« Dr. Žanić: »Ali tudi tako bi se ne smelo govoriti, kakor govorite Vi! To ni dostojno za narodno skupščino.« Dr. Subotić: »Kaznujem vas, gospod Žanić, s pismenim opominom.« Iz opozicije se sliši medklic: »Ta je pa lepa!« Dr. Žanić: »Vas bo pa kaznovalo ljudstvo!«)

Slovenci in Hrvati v Italiji se morajo boriti za svoj obstoj.

Narodno skupščino prosim, da uvažuje sledeče razloge: V Italiji živi nad pol milijona Hrvatov in Slovencev, ki se jim je odvzela vsaka svoboda in pravica, in ki se morajo boriti za svoj obstoj. To nam dokazuje politika italijanske vlade in to nam dokazujejo lanskoletni dogodki v Trstu in zadnji dogodki v Gorici.

Fašisti uničujejo kulturne institucije naših bratov.

Ob priliki obletnice proslave fašistične zmage so fašisti priredili na kulturne ustanove goriških Slovencev atentate. Udrli so v **Trgovski dom**, demolirali so opravo **Narodnega gledališča**, inventar **Dramatskega društva**, opremo **Glasbenega društva** in **Glasbene Matice**. Vrgli so opremo na dvorišče in jo zažgali. (Ogorčeni medklici poslancev: »Pfuj! Barbari! Mi naj to trpimo!« »Doli Mussolini!«) Nato so šli in opustošili **Gregorčičev šolski dom** in prostore **Prosvetne zveze**. (Ponovni ogorčeni medklici: »Sramota! Doli Mussolini!«) Trikrat so s silo napadli **Katoliško tiskarno**. Samo vojaški oddelki so jih prepodili. Vse to se je vršilo pred očmi državnih oblasti. Karabinerji so bili mirni in so molče gledali fašistovska divjanja. (Medklic srbijanskih poslancev: »Ali to naša vlada odobrava?«)

Oblasti trpe divjanja.

Gospodje poslanci! Mi smo osupnjeni vsled takšnih žalostnih dogodkov. Vprašamo se, kako je moglo priti do tega, ker vemo, da so Slovenci v Italiji lojalni napram državi in da je atentat na Mussolinija izvršil mlad Italijan. Smatramo, da takšno postopanje ni ugledno za velesilo in da je napačno in škodljivo za samo Italijo. (Odobravanje vseh poslancev.)

Z ločenimi brati nas družijo krvne, narodne in kulturne vezi.

Gospodje poslanci! Narod, družbo, organizem in njegov bistveni del družino vzdržuje ljubezen do rodne grude in ljubezen do iste preteklosti, do iste kulture, istega jezika. Kakor organizem človeka, katerega boli le en del, ni zdrav, tako je otežkočen tudi miren in zdrav razvoj naroda, ako vidi, da trpe njegovi bratje izven mej. (Gromovit aplavz in odobravanje v skupščini.) **Močnejše kakor meje ene države napram drugi, je tisto, kar nas druži, namreč ista duša, ista kultura in isti jezik.** (Dolgotrajni aplavz in odobravanje vseh poslancev.)

Slovencem v Italiji so se odvzele najelementarnejše pravice. — Zatiranje našega jezika.

Gospodje poslanci! Naravna in sveta je pravica vsakega naroda, da zahteva zase svobodo, da lahko v svojem materinem jeziku vzgaja sebe in svojo mladino in izpopolnjuje svojo narodnost. In ravno teh najelementarnejših pravic nimajo Slovenci in Hrvati v Italiji. Tam ni več slovenskih in hrvatskih uradnikov. **Slovenski in hrvatski jezik so vrgli iz vseh uradov.** V sodiščih naš narod nima možnosti zahtevati svojih pravic v materinem jeziku. Sodniku je strogo prepovedano govoriti v tujem jeziku — mislim v tem slučaju na slovenski ter hrvatsko-srbski jezik — celo sluga na sodišču ne sme z občinstvom govoriti na hodniku niti besedice slovensko ali srbohrvatsko, ker bi sicer takoj bil odpuščen. (Medklic: »Sramota, škandal!«)

Pol milijona naših bratov v Italiji nima nobenih šol.

Narodnim manjšinam v Italiji se je odvzela pravica vzgoje otrok. Preko pol milijona Slovencev in Hrvatov v Italiji nima niti ene srednje, niti ene strokovne, niti ene ljudske šole. Že v prvem razredu ljudske šole se morajo otroci po novem učnem načrtu učiti samo v italijanščini, razen verouka, v četrtem razredu se mora tudi verouk poučevati v italijanskem jeziku.

Šolska mladina se sili v fašistovske organizacije.

Otroci se morajo vpisovati v fašistično društvo »Ballila«, nositi morajo črne srajce in pozdravljati s fašistovskim pozdravom. (Ogorčenje, burni protesti.) Tudi deklice morajo biti vpisane v društvo »Piccole Italiane«. Vsako nedeljo mora eden od učencev pred šolo držati italijansko zastavo in pred njo mora defilirati vsa šolska mladina in pozdravljati s fašističnim pozdravom. (Nepopisni burni protesti.)

Dr. Subotić: »Gospod poslanec, pravico imate, da pojasnite, ali ste zadovoljni z odgovorom, ki sem Vam ga dal?«

Gospod predsednik! Moram obrazložiti zahtevo po nujnosti. (Vilder: »Če bi se to zgodilo v Jugoslaviji z Italijani, bi se Italija pričela z nami vojskovati. Cela Italija bi napravila iz tega vprašanje.«)

Preganjanje učiteljev in duhovnikov.

Učiteljem je strogo prepovedano zunaj šole govoriti slovensko in hrvatsko. Najbolj neusmiljeno **se preganjajo slovenski in hrvatski duhovniki in učitelji.** Ravno danes zopet pišejo listi, kako se v Istri preganjajo slovenski in hrvatski duhovniki, kako jih tolčejo in kako jih ubijajo. Fašizem hoče namreč brez usmiljenja uničiti vse tiste, ki so sposobni voditi Slovence in Hrvate v narodni kulturi, k narodnemu napredku.

Zabranjevanje društvenih prireditev.

Slovenci in Hrvati imajo v Italiji 250 prosvetnih organizacij. Toda z najnovejšim dekretom o javnih manifestacijah je vsaka društvena prireditev prepovedana. Smatram, da je to samo akt tiste znane fašistovske politike, ki jo vodi Italija napram Slovencem in Hrvatom v Italiji. Fašisti so hoteli na takšen divjaški način uničiti centralno ustanovo prosvetnih organizacij. Iztrgati hočejo zadnje korenine vsemu, kar bi moglo vršiti razvoj in buditi narodno zavest Slovencev in Hrvatov.

Vprašanje naših narodnih manjšin v Italiji se mora rešiti.

Gospodje poslanci! Da Italija lahko tako postopa z narodnimi manjšinami, ni samo velika krivda naše vlade, marveč so krive tudi pogodbe, ki so nerešeno pustile vprašanje naših narodnih manjšin. Gotovo je, da to vprašanje obstoja in da se pojavlja vedno pogosteje. **Mislim, da bo morala Evropa končno poskusiti storiti korake, da reši vprašanje naših narodnih manjšin v Italiji.** Ker je vprašanje pereče, mislim, da tudi naša narodna skupščina ob priliki debate o tej interpelaciji, ki bi morala jutri priti na dnevni red, v tem vprašanju pove svoje mnenje in zavzame svoje stališče.

Vlada hoče razpustiti vse nefašistične organizacije.

Radi atentata na Mussolinija je italijanska vlada sklenila takšne izjemne ukrepe, da se lahko reče, da se nahaja Italija v obsednem stanju. (Dr. Subotić: Ne govorite o razmerah v tuji državi.) Vlada hoče razpustiti vse nefašistične organizacije in vse nefašistične stranke. Bojimo se, da bodo prvi prišli na vrsto Slovenci in Hrvati.

Skupščina se mora zavzeti za naše brate.

Na žalost je naša vlada, kar se tiče naših bratov v Italiji, mnogo opustila in mnogo grešila. Zato mislim, da je skrajni čas in da je nujno, da narodna skupščina takoj stori vse, kar je potrebno za zaščito Slovencev in Hrvatov v Italiji. To zahteva čast našega naroda, to zahteva naš ponos in ugled naše države.«

Poslanec Sušnik je žel za svoja krepka izvajanja dolgotrajno ploskanje in soglasno odobravanje vseh poslancev. Radi tehničnih ovir interpelacija jutri ne more priti na dnevni red.

POSLANEC DUŠAN SERNEC.

Belgrad, 10. nov. (Izv.) Na skupščinski seji se je prečital akt prosvetnega ministra, s katerim se narodna skupščina obvešča, da je poslanec inž. Dušan **Sernec** imenovan za vseučiliškega profesorja v Ljubljani in se prosi narodna skupščina, da o zadevi razpravlja. Akt se je izročil v nadaljnje postopanje verifikacijskemu odboru.

Zanemarjanje cest, mostov in melioracijskih del.

Pomoč vodnim zadrugam. — Govor poslanca Vesenjaka. — Ceste, mostovi in melioracije v Sloveniji propadajo. — Brezbrižnost vlade.

Belgrad, 10. nov. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine se je pričela ob pol 11. V razpravo je prišla interpelacija sam. demokratskega poslanca Demetroviča glede državne pomoči vodnim zadrugam. Demetrović je v svojem govoru opozoril na poplave, ki so zadele Vojvodino. Vlada ni storila svoje dolžnosti in pretijo nove nevarnosti.

Interpelacijo so podpirali poslanci Vujić, Vesenjak, Sečerov in dr. Žanić.

Posl. **Vesenjak** je v imenu Jugosl. kluba ostro žigosal nesposobno in nemarno državno upravo, ki pač sprejema deželne doklade in jih tudi povišuje, pusti pa propadati naše ceste in mostove in vsa preje pričeta in izvršena melioracijska dela. Predvsem poudarja poslanec, da se zanemarjajo regulacijska dela ob Dravi, Pesnici, Muri in Savinji. Mesto resnega dela pošilja vlada komisije, ki zaračunavajo dijete, napravijo poročilo in načrte, ki gredo v arhive in s tem so pomožna dela države končana. Izjavlja se za nujnost pomoči vojvodinskim vodnim zadrugam. Zahteva tudi nujno odpomoč Sloveniji.

Na interpelacijo je odgovoril tudi minister **Perić** in izjavil, da je vlada pomagala, kolikor ji dopuščajo denarne razmere. Vlada odklanja nujnost interpelacije in predloge posl. Demetroviča.

Nato je sledila interpelacija posl. Sečerova in tovarišev glede gospodarske krize. Finančni minister dr. Perić je na splošno začudenje izjavil, da vlada sprejema nujnost interpelacije in da bo nanjo čimpreje odgovorila.

Kazenski zakonik.

Belgrad, 10. nov. (Izv.) Popoldne je imel sejo zakonodajni odbor. Na dnevnem redu je bila razprava o novem kazenskem zakoniku. Posl. Hohnjec je predlagal, naj se razprava odloži, ker so člani zakonodajnega odbora dobili poročilo odseka šele pred kratkim in ga niso mogli prečitati. Medtem se naj razpravlja o zakonu o centralni upravi. Večina je ta predlog odklonila. Pri načelnem glasovanju so vsi opozicionalni poslanci glasovali za, samo Jugosl. klub je glasoval proti.

Nato se je pričela podrobna razprava o pogl. 1. Posl. dr. Andrej Gosar je utemeljeval svoj predlog, naj se razprava odgodi, ker je to zadnja razprava in nosimo odgovornost za to, kar bo v zakonu.

Tudi posl. Spaho je podpiral Gosarjev predlog, da se morajo člani pripraviti in da pride na sejo vladni zaupnik g. dr. Subotić. Odsek je namreč spremenil nekatere važne stvari. Znižana je meja otroške dobe od 14 na 12 let, strokovnjaki pa so predlagali 14 let.

Minister Simonović je zagovarjal 12 let, češ da je bilo v Srbiji tako. Živković je sejo zaključil, ne da bi se razpravljalo o pogl. 1.

ORIENTALSKE ŽELEZNICE.

Belgrad, 10. nov. (Izv.) Danes so se začeli čitati v anketnem odboru akti k interpelaciji poslanca Šečerova in tovarišev proti bivšemu ministru dr. Velizarju Jankoviču radi odkupa orientalske železnice Gjevgjelija—Solun l. 1923. Ministrstvo je organiziralo nacionalno družbo železnic iz vseh srbskih strank, ki so podpisale pogodbo za odkup orientalske železnice od konzorcija za to železniško progo za 20 milijonov frankov, ki naj bi jih država letno odplačala.

BELJE V NEVARNOSTI.

Osijek, 10. nov. (Izv.) Tekom včerajšnjega dne je Donava tako narastla, da je pri Tikvešu dosegla nasip ravno na onem mestu, kjer ga je pri prejšnji poplavi bila podrla. Radi tega se nahaja vse državno imetje v Belju v veliki nevarnosti, da bo poplavljeno. Drava pa je začela včeraj padati in jo ponoči padla za 20 cm.

300 MILIJONOV FUNTOV.

London, 10. nov. (Izv.) Minister za trgovino je na posebno interpelacijo ugotovil v spodnji zbornici, da se mora ceniti škoda produkcije, ki je nastala radi rudarske stavke in pa radi zmanjšane kupne moči, ki je v zvezi z naraščajočo brezposelnostjo, na 250 do 300 milijonov funtov šterlingov.

Težišče položaja v radikalnem klubu.

PAŠIČ HOČE PREDVSEM ODSTRANITI MAKSIMOVIČA. — UZUNOVIČ NAPOVEDUJE SEJO RADIKALNEGA KLUBA, OD KATERE BO ODVISEN NADALJNJI RAZVOJ. — SEJA OPOZICIJE.

Belgrad, 10. novembra. (Izv.) Z ene kakor z druge strani, to je s strani Pašiča, kakor s strani vlade, je opaziti pojačena delavnost. Intrige na vseh straneh, vplivanje na razpoloženje javnosti, pridobivanje pristašev v svojih klubih, vse to je na dnevnem redu. Iz tega se sklepa, da stojimo neposredno pred velikimi dogodki. Pašičeva okolica to odkrito napoveduje. Nekateri pašičevci pravijo, da bi se **Pašić** za prvi trenutek zadovoljil s tem, če bi iz te vlade šel notranji minister Boža **Maksimović.**

Maksimović v avdienci.

Danes je bil notranji minister Boža Maksimović v avdienci pri kralju. Ta avdienca se spravlja v zvezo s temi zahtevami.

Vlada sama še vedno nima moči, da bi stopila pred klub. Zato ne more priti na dnevni red narodne skupščine nobeno važnejše vprašanje, marveč se razpravlja na sejah o prošnjah in pritožbah, druge stvari pa se zavlačujejo.

Uzunovičeva izjava o delovanju skupščine.

Z ozirom na vesti, da vlada beži pred skupščino, je nocoj po konferenci z Maksimovičem dal predsednik ministrskega sveta Nikola **Uzunović,** ko je odhajal po 9. uri iz predsedništva vlade, časnikarjem sledečo izjavo:

»Vi prinašate vesti, da vlada beži pred skupščino. Dosedaj tega nisem dementiral. Nobena vlada, četudi bi hotela, ne bi mogla bežati pred klubi. Kajti klubi so vedno zbrani in imajo vedno možnost vreči vlado. Vsak dan glasujejo člani teh klubov za predsednika in vladno stališče. Sicer vlada dosedaj res ni imela posebnih predlogov, da bi zahtevala posebno sklicevanje klubov. To pa seveda ne pomeni, da vlada beži pred klu' Ker se je poslednje dni skupščinsko delovanje povečalo in se delo v skupščinskih odborih razvija, ni izključeno, da bo prihodnje dni prišlo do sklicanja radikalnega kluba, da klub potrebno sklene o teh zadevah. **Lahko je mogoče, da bo vlada porabila priliko in pred klubom obširno razložila svoj delovni program in svoje stališče z ozirom na položaj. Seveda bo od klubovega sklepa odvisen nadaljnji razvoj.«**

Ta Uzunovičeva izjava potrjuje vesti, da stojimo pred skorajšnjim sklicanjem radikalnega kluba, na kateri seji se bo pričela borba med nasprotnima si strujama.

Belgrad, 10. novembra. (Izv.) Dopoldne se je vršila seja opozicije, na kateri so sprejeli zahtevo, da se bo od zunanjega ministra zahtevalo, da čimpreje poda poročilo o zunanji politiki. Istotako se je sprejela zahteva, da opozicija stori potrebne korake radi organizacije oživotvorjenja gospodarske politike.

Katalonska zarota in Garibaldi.

Biarritz, 10. nov. (Izv.) V zvezi z odkritjem katalonske zarote so se v Španiji izvršile mnogoštevilne aretacije. Aretiran je bil vodja republikanske stranke Lerroux in veliko število drugih intelektualcev in delavcev. Glasom poročil iz Španije je bila zarota proti sedanjemu režimu razpredena po **vsej** Španiji. Zarota ni bila naperjena samo proti diktaturi Primo de Rivere, ampak tudi proti monarhiji, ki naj bi se umaknila republiki. Predsednik republike naj bi bil Blasco Ibanez, Lerroux pa bi prevzel ministrsko predsedništvo.

Pariz, 10. nov. (Izv.) Opaža se, da postaja francosko časopisje tekom preiskave proti Ricioti Garibaldiju vedno bolj ogorčeno. Celo »Eccho de Paris«, ki je doslej pisal o Italiji v jako zmernem tonu, prehaja v napade proti Italiji. Posebno bojevito je levičarsko časopisje. Tako pravi »Quotidien«: »Sedaj, ko smo Mussolinija zalotili in flagranti, smo dolžni, da zakličemo jasno in glasno: Mussolini igra v Evropi vlogo agenta-provokaterja.«

Pariz, 10. nov. (Izv.) Polkovnik Macia, vodja katalonske zarote, je že priznal, da se je bil začetkom tega leta podal v Rusijo z namenom, da si pridobi podporo sovjetske vlade za svoje separatistične načrte. Od začetka so bili izgledi jako dobri. Ko se je pa branil, da bi v Kataloniji vršil komunistično propagando, so se tozadevna pogajanja pr 'a brez vsakega uspeha. Denarja ni prejel ni od sovjetske vlade niti od Garibaldija.

Pariz, 10. nov. (Izv.) Za jutri pričakujejo tukaj polkovnika Macio, ki bo tudi konfrontiran z Garibaldijem. Zasliševanje polkovnika Macie se bo vršilo popoldne v ministrstvu za notranje zadeve.

Pariz, 10. nov. (Izv.) Zasliševanje Riciotija Garibaldija je za enkrat prekinjeno. Zdi se, da potrebujejo policijski uradniki, ki so tekom zadnjih dni zasliševali Garibaldija po 18 ur dnevno, oddiha. Med tem se bodo prestavili nekateri dokumenti, ki so bili pri Garibaldiju zaplenjeni. Tudi vodja katalonskih separatistov polkovnik Macia bo prepeljan v Pariz. Konfrontirali ga bodo z Garibaldijem. Pri tej konfrontaciji upajo, da bo prišlo do nadaljnjih odkritij, ki bodo še bolj osvetlila vlogo Garibaldija v katalonski zaroti.

Italija se oborožuje proti Franciji.

Pariz, 10. nov. (Izv.) »Action Francaise« piše o vojaških pripravah Italije na francoski meji. Javna tajnost je, da je italijanski generalni štab izdelal nov vojni načrt proti Franciji. Vojaški oddelki v Liguriji in Piemontu so pomnoženi. Na novo formirani 11. vojni zbor je postavljen na francosko mejo. Tudi sta se v bližini francoske meje zgradili dve trdnjavi, ki naj služita kot operacijski izhodišči italijanskih čet. Vse informacije kažejo, da je politika službene Italije Franciji sovražna.

Fašisti divjajo dalje.

Rim, 10. nov. (Izv.) Na podlagi novega zakona o zaščiti države so fašisti zaprli vse prostore protifašistovskih organizacij. Izvedle so se tudi mnogoštevilne hišne preiskave in aretacije. Zaprti prostori bodo predani hišnim lastnikom, da jih dajo v najem kot stanovanja.

Rim, 10. nov. (Izv.) K poteku včerajšnje seje parlamenta se še poroča, da pripada onih 12 poslancev, ki so glasovali proti fašistovskim predlogom, deloma Nittijevi frakciji, deloma pa so to disidenti bojevnikov. Podpredsednik zbornice Gasparreto je tudi glasoval proti obema fašistovskima predlogoma, a je takoj po zaključku seje podal svojo demisijo kot podpredsednik zbornice.

Izdajalska afera v Pragi.

Praga, 10. nov. (Izv.) Tukaj je bila odkrita velika špionažna afera, v katero je zapleteno tudi v Pragi akreditirano diplomatsko zastopstvo. Domneva se, da gre za rusko poslaništvo. V podrobnem se poroča, da je invalid Simunek, ki je bil zaposlen v litografskem oddelku vojaškega instituta v Pragi, odnašal vojaške dokumente in jih izročal članu nekega praškega diplomatskega poslaništva. Radi tega je bil Simunek aretiran. Hišna preiskava, ki se je izvedla pri Simuneku, je imela velike uspehe. Poleg Simuneka je bilo aretiranih še 7 drugih, pri špionažni aferi soudeleženih oseb. Med aretiranimi se nahaja Hedviga Borkova, soproga urednika »Rude Pravo«, Ilija Krabinov, dijak ter uradnik Vencel Koubek. Vsi aretiranci so bili na podlagi § 6. zakona za zaščito republike izročeni kazenskemu deželnemu sodišču v Pragi.

Praga, 10. nov. (Izv.) Časopisje poroča o špionažni aferi v podrobnosti, da je bil Šimunek aretiran ravno v trenutku, ko je izročil podšefu ruskega konzulata Ivanu Dimovu nekaj vojaških dokumentov. Šimunek je prejel denar za to, Dimov pa si je preskrbel od Šimuneka potrdilo, da je denar prejel. Izid afere se v tukajšnjih političnih krogih pričakuje z veliko nestrpnostjo.

Nov položaj v Grčiji.

Atene, 10. nov. (Izv.) »Times« poročajo iz Aten, da bo Kondilis predlagal, da se sestavi koalicijska vlada, v kateri naj bi prevzel Venizelos ministrstvo za zunanje zadeve. Venizelos se je baje že odločil, da se vrne na aktivno politično pozornico.

Atene, 10. nov. (Izv.) Po doslej znanem vidu volitev je glasovalo v Grčiji skupno 650.132 volivcev. Pri tem so dobili republikanski liberalci 296.434, Gunarisovi monarhisti 117.108 glasov, Metaxisti pa 44.212. Od 282 poslanskih mandatov so si priborili republikanci 167 mandatov.

Pariz, 10. nov. (Izv.) Kakor poroča »Quotidien«, je odklonil Venizelos, da bi sprejel ministrstvo za zunanje zadeve; Venizelos se sicer veseli republikanske zmage, a se ne mara več aktivno uveljavljati v grški politiki.

ZAPIRANJE DUHOVNIKOV V MEHIKI.

Mehiko, 10. nov. (Izv.) Iz Durango se poroča, da je vojaška oblast dala prepeljati tamkajšnje katoliške duhovnike v posebna taborišča. To so storili pod pretvezo, da ščuvajo duhovniki proti državni oblasti.

LAVA POKOPALA 57 OSEB.

San Salvador, 10. nov. (Izv.) Ob bruhanju vulkana Isalko je pravcata reka lave v širini 400 m popolnoma opustošila vso okolico. Pri tej vulkanski katastrofi je našlo smrt 57 oseb.

ORKAN NA KUBI.

Washington 10. nov. (Izv.) V okolici je divjal v torek silen orkan. V La Plata je uničil orkan šolsko poslopje in še več drugih poslopij. Vesti o številu človeških žrtev si nasprotujejo. Ve se le toliko, da je bilo ob času, ko je razsajal orkan, v šoli 75 otrok. Po dosedanjih poročilih je bilo najmanj 14 oseb ubitih, med temi je 12 otrok.

Ali naj jočemo ali se smejemo?

Italijanski listi z veliko slastjo ponatiskujejo iz »Samouprave« ukor Radiču zaradi njegovega nedolžnega brbljanja proti Italiji — za kaj drugega nego za brbljanje tega niti najožja Radičeva okolica ni smatrala, saj so njegovi pristaši sami v skupščini glasovali proti nujnosti interpelacije Jugoslovanskega kluba, nanašajoči se na italijanska nasilja. Seveda dodajajo italijanski listi Samoupravnim izjavam tudi svoje opazke, ki so posebno zanimive. Tako n. pr. piše tržaški »Piccolo«: »Radičeve izjave so napravile v Belgradu najmučnejši vtis, kajti merodajni krogi store vse mogoče, da ohranijo dobre odnošaje z Italijo in skušajo odstraniti vsako možnost trenja. Smatra se, da je mišljen Samoupravin članek kot oficijelna opravičba nasproti Italiji, tembolj ker je izročil italijanski poslanik general Bodrero, kakor se čuje v imenu svoje vlade protestno noto.« — Torej: ali naj se jočemo ali smejemo? Italijani na vandalski način uničujejo lastnino slovanskih kulturnih društev in zasebnikov, pobijajo slovenske in hrvatske duhovnike in na najkrutejši način terorizirajo celokupno slovansko narodno manjšino — — a naši »merodajni krogi«, kakor jih imenuje »Piccolo«, molče in si »iz vseh sil prizadevajo, da ohranijo dobre odnošaje z Italijo in odstranijo vsako možnost trenja.« Ko pa zgovornemu Radiču uide par nelaskavih besed proti Italiji, je Italija takoj pokoncu in terja zadoščenje. In naši »merodajni krogi« hite, da ugodijo gosposkemu zavezniku, ki ima za nas zmerom pripravljen pasji bič. Ali ni to res veselo zavezništvo? Mi bi celo reč lahko s posmehom prenesli, če ne bi se nam stiskalo srce ob misli na naše bra' tam onstran meje, ki so brez vsake brambe izročeni fašistovskim zločincem. Kako jim pač mora biti v duši ob tem našem kukavičnem obnašanju? Kaj bi storila Italija, ako bi se kakemu Italijanu v Jugoslaviji skrivil le en las? Narodno edinstvo, ti tajnostni malik »merodajnih krogov« — kje si?

SLS je edina stranka z ekonomskim programom

Dragiša **Lapčević,** duševni voditelj socialistov v naši državi je v »Trgovinskem glasniku« v Belgradu objavil članek »Politika in ekonomija«. Lapčević biča sedanjo »državno« politiko, ki se lovi samo za političnimi uspehi posameznih strank, za realno delo pa nima zmisla. Lapčević ugotavlja »kako prav je imela deputacija gospodarskih in pridobitnih krogov, ko je nedavno obiskala razna ministrstva, da slaba takozvana državna politika vodi gospodarske kroge v obup, da slaba politika ne ustvarja le slabih financ, ampak tudi slabo narodno gospodarstvo vobče.«

Dalje piše Lapčević: »Žal ni izgleda, da bi mesto sedanje slabe politike kmalu dobili dobro. Kajti naše politične stranke, **izvzemši,** žal, **samo klerikalno,** nimajo nikakega ekonomskega programa, nobene gospodarske orijentacije, nekatere so celo naravnost destruktivne, ko so v ospredju ekonomska vprašanja.«

Dragiša Lapčević je priznan socialni ekonom. On je voditelj socialistov in kot tak hud nasprotnik SLS. Pa vendar je smatral za potrebno in stvarno, da pri splošni kritiki naših parlamentarnih razmer posebej izvzame SLS, kot edino stranko, ki ima gospodarski program, smisel za dobro gospodarsko politiko, pošteno voljo in dovolj sposobnosti, da povsod kjer razmere dopuščajo svoj gospodarski program uveljavlja.

Beležke

△ **Kdo brani pravico?** »Jutro« zopet napada papeža, češ, da ne brani slovenske duhovščine pred fašistovskimi zločini in nasilji. Zraven se seveda židovsko-cinično norčuje: Ali je mogoče, da rimski papež, ki je največji zaščitnik Mussolinija in njegovega fašistovskega režima, trpi, kako slovenske katoliške duhovnike, zveste služabnike Rima, fašistovski podivjanci kar na cesti pobijajo? Kje je papež, da bi branil ugled svoje cerkve in življenje svoje duhovščine? Ali velja tudi za poboj slovenskih duhovnikov »božja previdnost«? — Brezmejna neumnost in zloba je v teh stavkih. Kdo sploh se je pa še zavzel za slovenske duhovnike kot **samo in edino sv. stolica.** Kaj je v tem oziru storila jugoslovanska vlada, tedaj, ko je bil v njej Žerjav? Kaj je sploh storila svetovna diplomacija razen papeževe? **Edini papež si je upal že opetovano javno obsoditi fašistovsko nasilje?** Kateri vladar na svetu si je proti fašizmu upal nastopiti tako, kot je nastopil sv. oče letos poleti, ko je prepovedal, da bi se v Italiji vršile mednarodne tekme katoliških telovadnih organizacij, in je ta svoj ukrep javno utemeljil takole: **Ker v Italiji katoliške organizacije ne uživajo svobode, ker v državi ne vlada več red in mir, ker je propadla javna varnost, zato je bilo treba tekme odpovedati** (po »Osservatore Romano).« Kje smo še brali hujšo obsodbo fašizma?! In nobene priložnosti ne zamudi sv. stolica, da to svojo sodbo obnavlja in ponavlja pred vsem svetom. To si upa samo sv. stolica, kot dosledna braniteljica pravice, čeprav nima na razpolago ne vojakov, ne orožja. — Pobojev preprečiti pa papež ne more, kakor ne more preprečiti, da »Jutro« laže in zastruplja s svojo nemoralno pisavo slovenski narod. Fašisti ne pretepajo le slovenske duhovščine, tudi italijanski svečeniki so že opetovano pod tem režimom prejeli krst krvi. In če bi »Jutrova« politika zmagala pri nas in bi se cerkev in vera preganjali, slovenski duhovniki šikanirali kot pod vlado PPŽ, zapirali in morili kot nekdaj v Rimu, sedaj pa v Mehiki, — kaj more Vatikan proti temu? — Tudi za »Jutro« pa velja isti anatema, ki velja za vse, ki se norčujejo iz božje previdnosti!

△ **Prva »Narodna vlada«** je bila dejanska predstaviteljica ljudske volje, čeprav njeni člani niso bili neposredno voljeni od ljudstva. Ta vlada je predstavljala vse politične stranke, torej vse komponente slovenskega političnega predstavništva. Kako naj bi se tedaj, ko so nedisciplinirani bataljoni marširali preko dežele, izvršile volitve, to naj nam pa pove mali Moric v »Jutru«.

△ V **»Narodni vladi** za Slovenijo« po prevratu je sedela tudi SDS. Za vse odloke te vlade je odgovorna tudi SDS. Če sedaj meče »Jutro« blato na to vlado, ga torej meče tudi nase.

△ **Z Jutrom** je resna diskusija nemogoča. Kako bedasto je pisanje tega lista, naj služi tale primer: »Vatikan je bil za vojno Avstrije zoper Srbijo in je ščuval Franca Jožefa zoper njo. **SLS tudi.** Med vojno je bil Vatikan na strani Nemcev. **SLS tudi.** Bil je zoper združitev Jugoslovanov, kvečjemu pa za ‚katoliško' Jugoslavijo pod habsburškim žezlom. **SLS tudi.** Po vojni v celi svoji politiki Vatikan slabi Jugoslavijo oče z avtonomističnimi oddelki katolike od pravoslavnih. **SLS tudi.** V konkordatnih razgovorih noče Vatikan Jugoslaviji dati enakih pravic, kakor Avstriji, SLS v tem težkem boju za čast in suverenost naše države stoji na strani tujca! V vseh težavnih slučajih z Vatikanom (glej zadevo sv. Jeronima) je SLS proti lastni državi, ob strani Vatikana. V Italiji dela Vatikan Slovencem in Hrvatom sovražno politiko, odriva slovensko duhovščino, ne vzgaja naraščaja. SLS si ne upa nastopiti pri Vatikanu za slovenske pravice in tudi cerkveni knezi, ki sicer vtikajo nos v malenkosti, molčijo!« — Ker je, kakor rečeno, ta izliv proti Vatikanu in SLS nekaj tako brezupno glupega, da človeku ob tem kar pamet zastane in je evidentno zastala tudi »Jutru«, si moremo nagib, zakaj je šlo to napisat, razlagati pač samo tako, da je mali Moric kot svetovni žurnalist hotel s tem »zadostiti potrebam modernega človeka«, ki jim klerikalni tisk ni v stanu zadostiti.

△ **Boj proti klerikalizmu** bo rešil delavstvo. Tako mislijo Anton Kristan in tovariši v »Delavski politiki«. Proti SDS hoče biti »Delavska politika« le v toliko, v kolikor je SDS zakrivila, da je klerikalizem močan, da je boj proti klerikalizmu v Sloveniji težak zaradi napak, ki jih je zakrivila takozvana »svobodomiselna buržuazija«. — Torej ne boj za kruh ne za plače, ne za stalnost, ne za delovni čas, ne za spoštovanje delavčeve osebnosti ne za njegove socialne pravice, ampak najprej »proti klerikalizmu«. Veseli se proletarec, še se ti bo dobro godilo pod slovenskimi socialisti.

△ **Radičev shod v Ogulinu.** V nedeljo je — kakor že znano — HSS imela v Ogulinu shod, na katerega je prišel tudi Stj. Radić. Dasi so njegovi agitatorji že več dni pred shodom vabili in prosili ljudi, naj pridejo skupaj, se jih je vendar nabralo komaj 800, od teh polovica radovednežev. Kje so tisti časi, ko se je zbiralo na shodih HSS v tem kraju do 3000 ljudi! — Med prvima dvema mašama je godba zbirala ljudi po mestu in korakala na kolodvor, obakrat mimo cerkve; med tretjo mašo ob 11 pa se je vršil shod. Toliko so radičevci le dosegli, da so nekaj ljudi pripravili ob mašo in še vernike v cerkvi motili pri službi božji. A tudi v svojem govoru si je Radić s posebnim veseljem privoščil vero in duhovščino: »Popi so mešetarji, narod naj se jih čuva. Za kaj nam bo pop, ko je dosti, da znaš moliti očenaš! Popi vas strašijo s peklom, a pekla ni. Popi vam pravijo, da je Bog strašen; a Bog ni strašen, ker ni ne krokodil ne zmaj.« Itd. Želeli bi le, da je gospoda Radiča slišalo tistih par duhovnikov pri nas, ki simpatizirajo z njim.

GIBANJE KATOLIŠKE ŽENSKE INTELIGENCE V ITALIJI.

Prve dni tekočega meseca se je vršil na katoliški univerzi v Milanu drugi tečaj za dijaške organizatorice. Navzočih je bilo približno 70 dovršenih akademičark in učiteljic. Predsedovala sta rektor p. Gemelli in prof. msgr. Olgiati: o čitanju evangelija, o znanstvenem študiju, o modroslovju in pedagogiji; par profesoric je poročalo o gibanju katoliških dijakinj doma in v svetu. Tečajnice so bile iz vseh krajev Italije in bodo sedaj povsodi začele organizirati katoliško žensko dijaštvo.

MADJARSKI MINISTER PROFESOR V CHICAGU.

Bivši madjarski minister v Karolyjevem kabinetu dr. Oskar Jászi je izvoljen za profesorja na vseučilišču v Chicagu. Pred vojno je Jászi podpiral hrvatsko-srbsko koalicijo v borbi proti madjarski vladi. Za časa vlade Bele Kuna je moral Jászi bežati. Del svojega pregnanstva je prebil v Zagrebu in Belgradu.

Kaj se godi doma

Društvo slovenskih katehetov

s sedežem v Ljubljani

ima

redni občni zbor

v četrtek, 25. nov t. l. v posvetovalnici KTD.

Pričetek ob štirih popoldne.

Spored:

A. Predavanja:

1. Nauk o Cerkvi s posebnim ozirom na potrebe naše dobe (Univ. prof. prelat. dr. Fr. Grivec).
2. Kako se katehet smotreno izobrazuje (prof. svetnik dr. Alf. Levičnik).

B. Občni zbor:

1. Poročilo tajnika.
2. Obvestilo blagajnika.
3. Volitev odbora.
4. Slučajnosti.

Samostojni predlogi naj se glasom društvenih pravil § 11., t. 3 naznanijo odboru pismeno vsaj osem dni pred občnim zborom.

ODBOR.

—o—

„Dinarski dan".

Pokrajinski odbor Jugoslovanske Matice v Ljubljani prosi vse svoje podružnice, vsa prosvetna društva, župne urade in druge korporacije ter vse narodno čuteče prebivalstvo Slovenije sploh, da organizira v svojem okolišu v nedeljo 14 .t. m. »dinarski dan« na način cvetličnih dnevov. Prispevki naj se v steklenice ali puščice zbirajo po ulicah, trgovinah, podjetjih in zasebnih stanovanjih; na deželi pa po službi božje pred cerkvijo in od hiše do hiše. Podrobnejša organizacija je prepuščena iniciativi lokalnih faktorjev.

Odkupni znaki po 5 Din naj se v poljubnem številu naročijo pri pokrajinskem odboru Jugoslovanske Matice v Ljubljani, kamor naj se nakažejo tudi vse nabrane vsote.

Jugoslovanska Matica prosi vsa društva in organizacije in vse naše razumništvo v mestih in zlasti na deželi, da žrtvuje ta dan organizaciji in izvedbi »dinarskega dne«.

Fašisti uničujejo in pustošijo naša kulturna in prosvetna društva v Primorju, preganjajo in pretepajo slovenske duhovnike in učitelje, zapirajo in morijo naše rojake, požigajo naše domove; zatreti hočejo skratka ves naš tamošnji življenj. Tužna poročila naših listov, ki nas dan za dnem obveščajo o strahotah in grozodejstvih, ki jih nečloveški fašizem vrši nad brati naše krvi, žalijo naš narodni ponos in človekoljubje.

Kakšna naj bo za sedaj naša osveta? Podprimo naše zasužnj. brate in sestre z moralno in gmotno podporo, da ne omagajo v silni borbi za obstanek, pomagajmo jim z besedo in dejanjem, da bodo vzdržali do končnega osvobojenja!

Zato naj ne bo 14. novembra ne otroka ne odraslega, ki ne bi žrtvoval vsaj en dinar za zasužnjene brate. Kolikor nas je svobodnih toliko naj bo dinarjev. »Dinarski dan« je dan naše osvete!

Glas poplavljencev iz Poljanske doline.

S Trate v Poljanski dolini nam pišejo:

Nikakor ne tajimo škode, ki jo je napravila povodenj v Žireh, Škofji Loki in Polh. gradcu, in tudi nismo nevoščljivi ondotnim poplavljencem za podporo, ki so jo že prejeli. Toda poplavljenci v občini Trata v Poljanski dolini izprašujejo po vsej pravici: Ali nismo pri nas ravno tako nesrečni kakor v Žireh, ali nismo ravno tako potrebni podpore?

Vsa žirovska povodenj je šla skozi našo občino in zraven tega smo imeli nalivo tudi pri nas. Uradna postaja za padavine na Trati izkazuje za dan glavne povodnji 27. septembra 300 padavinskih stopinj v teku 24 ur, torej tako veliko, kakor ga na mnogih krajih zemlje ne pade celo leto. Razmerno hude so bile tudi druge manjše povodnji, ki so glavni povodnji sledile. Hudourniki pri nas niso manjši kakor drugod, in takega razdejanja, kakor ga je naredila voda Brebrovnica, ki priteka iz Lučin, nikjer drugod ni bilo, kolikor so nam došla o tem sporočila. Tudi naši kraji spadajo v obmejni pas in ni za državo vseeno, kako se temu prebivalstvu godi.

Zato kličemo po vsej pravici rojakom po Sloveniji: Ne pozabite na občino Trata v Poljanski dolini, ki je dosedaj prejela le malenkostno podporo v primeri z drugimi kraji. Ker smo pričakovali, da bodo podpore prihajale v vse kraje enakomerno, zato nismo silili v ospredje. Ker pa vidimo, da je naša občina zapostavljena, zato opozarjamo javnost na dejstvo, da so naši poplavljenci ravno tako potrebni podpore kakor drugi in z vso pravico pričakujemo od okrajnega glavarja v Kranju, od velikega župana v Ljubljani in od vodstva Rdečega križa, da bodo našim poplavljencem nakazali toliko več podpore od skupnih prispevkov, kolikor manj so bili isti dosedaj deležni podpore od zasebnikov in posameznih korporacij. Priznamo, da smo bili dosedaj preveč skromni v naglašanju bede naših poplavljencev, zato je naša dolžnost, da popravimo napačno mnenje, ki se je vsled tega razširilo. Pomagajte našim poplavljencem!

Shod „Poselske zveze".

V nedeljo je sklicala »Poselska zveza« v Ljubljani ob petih popoldne v dvorano Mestnega doma shod, ki je bil prav dobro obiskan.

S pozdravom na prisotne članice je otvorila shod zvezina predsednica Marija Rakovec in podala besedo članu načelstva J. S. Z. g. Francetu Žužku. Le-ta je v svojem govoru opisal slabo davčno prakso v naši državi, ki sloni v 86 odstot. na posrednih davkih, ki jih večinoma plačuje bedno delovno ljudstvo in ki so najbolj krivični, ker jih mora v enaki višini plačevati revež kot bogataš. Dejstvo, da nam je politični režim vsilil celo najnesocialnejši zakon o davku na ročno delo, nam dokazuje najbolj zgovorno in jasno, da so predstavniki naših vlad prežeti kapitalističnega duha. »Poselska zveza« se je že odločno izjavila zoper ta davek in bo boj zoper njega vodila solidarno z ostalimi delavskimi organizacijami do konca. Ker se dogaja, da dobivajo služkinje zadnje čase bolj in bolj pogosto od davčnih oblasti plačilne naloge za ta davek, naj se vsaka prizadeta nemudoma zglasi v pisarni »Poselske zveze« na Starem trgu št. 2, I., kjer ji bo v to določeni pravni konzulent napravil priziv zoper odmero davka in jo rešil nepotrebnih visokih izdatkov.

Ostali del poročila g. Žužka se je nanašal na pereča organizatorična vprašanja in je bil strokovno velezanimiv. Pokazal je, kako ogromne koristi imajo služkinje od svoje strokovne organizacije: Svojim članicam posreduje službe; brezposelnim nudi brezposelne in potne podpore; v mezdnih sporih jim nudi pravni nasvet in pravno varstvo; v 10 mesecih je »Poselska zveza« v Ljubljani izposlovala svojim članicam Din 20.376 kot odškodnino na zaslužku vsled predčasne razveze službenega razmerja; v bolezni in nezgodi dobe članice vsa potrebna navodila, kako se morajo ravnati, da so deležne vseh dajatev, ki jim gredo po zakonu o zavarovanju delavcev itd., itd. Važno je zlasti vprašanje »Poselskega doma«. Precejšen fond je že nabran. Strumna organizacija bo idejo izpeljala do konca. Bodisi, da bo zveza postavila svoj poselski dom, bodisi skupno z ostalimi kršč. soc. organizacijami »Krekov delavski dom« ali pa skupaj z Delavsko zbornico, mestno občino, borzo rada, OUZD, s pokojninskim zavodom in z ostalimi organizacijami osrednji delavski dom v Ljubljani. Treba je le strumne organizacije, zavesti skupnosti in korajže.

Že med govorom tov. Fr. Žužka je vstopil v dvorano tržiški župnik g. Matija Škrbec, ustanovitelj in prvi vodja »Poselske zveze«, ki se je mudil v Ljubljani kot podpredsednik Vincencijeve konference. Zborovalke so ga z viharnim ploskanjem kar najprisrčnejše pozdravile, zlasti še, ko se je prijavil k besedi. V svojem govoru je g. župnik naglasil, da ga je prav veselilo, ko je dobil vabilo na ta zborovanje. Mnogo ga je skrbelo, kako bo s služkinjami, ko je odhajal iz Ljubljane, dasi je vedel, da se bo že dobil kdo, ki se bo brigal zanje. Da se bo pa zavzel zanje vseučiliški profesor, tega ni nikdar mislil, zato dekletom častila na sedanjem voditelju »Poselske zveze« dr. Lambertu Ehrlichu, ki se ne sramuje pehati se za dekle in ščititi njihove pravične interese. Organizaciji polaga na srce eno: Proč s sebičnostjo, visoko naj dvigne prapor idealizma! Za svoj stan naj se vsaka bori, žrtvuje, pa bo organizacija lahko prebredla težave podrobnega organizatoričnega dela. Njegov govor je bil sprejet z navdušenim odobravanjem.

Zaključno besedo je imel zvezin pokrovitelj in voditelj vseučiliški profesor dr. Lambert Ehrlich. Pojasnil je pomen zveze in njenega dela. Zveza priredi dne 5. decembra t. l. ob treh popoldne za članice Miklavžev večer. Miklavž bo prišel, angeli in parklji, pa sv. Anton bo zdravila prodajal. Dne 2. jan. 1927 priredi zveza večjo tombolo. Oboje bo namenjeno v korist »Poselskega doma«. Prebral je nato nadvse lepo in pretresljivo pismo neke težko bolne članice odboru »Poselske zveze«, v katerem se zahvaljuje bolnica za borno podporico. Pismo samo dokazuje najbolj, kako je zveza za služkinje najbolj potrebna.

Shod je bil lep, govori dobri. Upati je, da se bo »Poselska zveza« še bolj utrdila in da si bo zlasti pri delodajavcih priborila tisti ugled, ki ji gre. Naša javnost naj bi pa težnje »Poselske zveze« podpirala kar najbolj.

Iz delavske zbornice.

Srbohrvatski tečaj za delavce in nameščence.

Za dramatično šolo, knjigovodski in nemški tečaj prosvetnega odseka Delavske zbornice se je prijavilo mnogo delavcev in nameščencev. Zato je sklenil prosvetni odsek, da priredi še srbohrvatski tečaj, ker je znanje srbohrvaščine nujno potrebno vsem onim, ki hodijo na jug iskat dela. Vsi, ki bi želeli obiskovati ta tečaj, naj se zglase pri svojih kulturnih ali strokovnih organizacijah ali pa direktno pri prosvetnem odseku Delavske zbornice v Gradišču štev. 2.

Knjižnica in čitalnica Delavske zbornice.

V zimskem času bo odprta knjižnica in čitalnica prosvetnega odseka DZ v Gradišču štev. 2 vsak delavnik od 10—12 dopoldne in od pol 6 do 9 zvečer, ob nedeljah in praznikih pa od 9—12 dopoldne. Delavci in nameščenci, obiskujte pridno ob prostem času knjižnico in čitalnico svoje zbornice!

Nemški tečaj prosvetnega odseka DZ.

Za oddelek A (začetnike) nemškega tečaja prosvetnega odseka Delavske zbornice se vrši pouk v četrtek 11. novembra, za oddelek B v petek dne 12. novembra in za oddelek C v torek 9. novembra — vsi točno ob 7 zvečer. Zakasnele prijave se ne upoštevajo, ker je preveliko število prijavljencev. Torej se tudi novi udeleženci več ne sprejemajo. Pouk se bo vršil celo zimo ob zgoraj določenih dnevih. Vsi učenci naj prinesejo prihodnjič seboj zvezke in po 20 Din šolnine.

Stavbena podjetja ki bi zamogla takoj prevzeti napravo okroglo 1700 m **BETONSKIH OPORNIH ŽIDOV na Jezerski cesti**, zglasite se zaradi informacije v uradnih urah v pisarni **okrožne gradbene sekcije v Kranju.**

Slovenci v Italiji

Razpuščanje slovenskih društev.

V pondeljek zvečer je imel odbor mladinskega društva »Zarja« v Rojanu pri Trstu običajno sejo. Med sejo so se pojavili v društvenih prostorih karabinerji in javili predsedniku, da je tržaška prefektura razpustila društvo in odredila zaplembo vsega imetja. Odborniki so se seveda začudili in vprašali po vzroku razpusta. Karabiner jim je zabrusil v obraz znano frazo: »radi protidržavnega delovanja«. Vsak ugovor je bil zaman. Karabinerji so se takoj lotili plenitve knjižnice, ki se je nahajala v društvenih prostorih. Društvenike so prisilili, da so pomagali spravljati knjige, in jim nato dali ukaz, da morajo knjige nesti na policijski komisarijat. Eden izmed odbornikov se je odločno uprl tej poniževalni zahtevi karabinerjev, češ da on ne bo za slugo nikomur. Tedaj ga je poveljujoči karabiner strastno zavrnil: »Voi servite pure l' Alessandro (Saj vendar služite Aleksandru)!« Odborniki so se morali vdati in nositi knjige iz Rojane na komisarijat, ki se nahaja v ulici Val di rivo, t. j. pol ure daleč od Rojana!

To je prvo društvo, ki je bilo razpuščeno po objavi strogih odredb fašistovske vlade proti opozicijskim strankam. V teh odredbah je rečeno, da se razpustijo tudi vsa opozicijska društva. Dosedanja praksa fašistovskih oblastnikov je pokazala, da se organizacije slovanske narodne manjšine v Italiji ne smatrajo za opozicijske v smislu italijanske opozicije; saj tudi slovanski poslanci niso šli nikdar na Aventin. Ustanove naše narodne manjšine v Italiji se preganjajo radi tega, ker so slovanske, ker je v programu fašistovske vlade popolno poitalijančenje našega Primorja. Kot motivacija za postopanje proti slovanskim organizacijam pa se vedno citira »protidržavno delovanje«. Razpust društva »Zarje« pa kaže, da bo fašistovska vlada uporabila nove odredbe proti »opoziciji« tudi proti slovanski manjšini.

Naše stališče o fašistovskih metodah v postopanju proti našim bratom smo že velikokrat pojasnili in škoda prostora bi bilo, da bi znova ponavljali proteste proti uničevanju narodnega imetja naših ljudi v Italiji, saj postaja od dneva do dneva bolj jasno, da namerava fašistovska vlada iti do konca kljub vsem protestom. Od režima, ki sloni na oboževanju pravega hipernacionalizma, ni mogoče pričakovati druzega.

Le ene stvari ne moremo razumeti. Ne razumemo, kako se more v državi, s katero nas veže oficielna prijateljska pogodba, vlačiti ime našega kralja v tako nizkotno postopanje proti našim bratom in celo ga opravičevati s tem imenom. In proti temu protestiramo najenergičneje.

—

Preventivna cenzura. Odgovorni urednik »Goriške Straže« g. Polde Kemperle je bil klican na goriško podprefekturo, kjer so mu javili, da mora predložiti odtis vsake številke lista v cenzuro, preden izide. S tem se je na Goriškem uvedla preventivna cenzura, dasi je italijanski zakon ne predvideva. V Trstu je v veljavi še vedno represivna cenzura, ki pa je postala po atentatu na Mussolinija še strožja.

Italijanski učitelji proti slovenskim tovarišem. V nedeljo se je vršil v Trstu kongres profesorjev in učiteljev na Primorskem. Prišli so odposlanci tudi iz Zadra in Reke. Poleg prefekta, šolskega oskrbnika, občinskega komisarja in fašistovskega komisarja je bil navzoč tudi komendator Sacconi, tajnik Državnega udruženja fašistovskih učiteljev, ki je podal slovanskim učiteljem naslednji pozdrav: Noben slovanski učitelj naj si ne ustvarja iluzije, da je fašizem pripravljen, da pusti preživeti ali celo da podpira umetna, iredentistična gibanja, več ali manj sabotirajočega značaja. — Gospodu Sacconiju še ni zadosti, da pojde letos okoli 50 slovenskih in hrvatskih učiteljev na cesto?

Poučevanje veronauka v ljudski šoli. Na kongresu fašistovskih učiteljev v Trstu je učitelj Fioravante protestiral, da duhovniki kljub prepovedi še nadalje poučujejo v slovenskem jeziku verstvo v IV. razredu ljudske šole. Na ta protest je krajni šolski skrbnik v Trstu g. Reina, ki upravlja vse šolstvo na Primorskem odgovoril, da je o zadevi poročal prosvetnemu ministru in da pričakuje od njega odgovora. Kolikor je nam znano, duhovniki sploh ne poučujejo v IV. razredu veronauka, ampak čakajo še vedno na navodila od svojih višjih predstojnikov.

M. Soščenko:

Seja.

Kaj se vendar tu godi na rodbinski fronti, dragi meščani? Saj morajo možje navsezadnje čisto propasti... Zlasti tisti, ki imajo žene, ki se pečajo s problematičnimi vprašanji dneva.

Tu vam hočem povedati predvsem sledečo dolgočasno zgodbo. Pridem domov. Potrkam na primer na svoja vrata — pa mi ne odpro.

Manjusja, — kličem svojo ženo, — jaz sem vendar, Vasja. Jaz sem prišel. Odpri!

Molči. Skriva se.

Naenkrat se oglasi za vratmi bas Miške Bočkova. Veste, to je kolega iz urada moje žene. A, — pravi — ti si, Vasilij Ivanovič. Takoj — pravi — takoj ti odpremo. Počakaj malo, prijateljček.

Tedaj mi je bilo, kakor da me je kdo s kolom lopnil po glavi. Kaj pa je to? si mislim. Kaj se tu dogaja na rodbinski fronti?

Prosim, v vsej spodobnosti: odpri! — pravim jaz. Miša, ti sin kokoši, ne boj se, ne bom te pretepel.

In res, ne bi se mogel z njim pretepati. Jaz sem (boste že oprostili!) zelo majhne postave, vsa moja konstitucija je bolj nežna. To se pravi torej: jaz se ne morem pretepati. Poleg tega, veste, se mi začne kolcati pri vsakem najmanjšem, naglem gibljaju. Zdravnik meni: To je hrana, ki tu v vašem želodcu poje in svira. Tako igračko si je izbrala! Z eno besedo — radi tega se ne morem pretepati.

Zopet potrkam na vrata. Odpri, ti potepuh! — pravim.

On nato: Nikar no tako ne razsajaj, norec. Takoj ti odprem.

Tovariš, — pravim jaz. Kaj se pa to pravi? Tu se zapre z mojo ženo, jaz pa ne bi smel niti po vratih bobnati, niti se geniti! Lepa reč. Pri tej priči mi odpri, ali pa alarmiram celo hišo. Napravim škandal.

On na to: Vasilij Ivanovič, počakaj vendar malo. Malo še postoj, — pravi — vsedi se tam na skrinjo. Samo pazi, da ne prevrneš lampe. Nalašč sem jo postavil tja, da boš videl, ko prideš domov.

Bratci, — vprašam — tovariši dragi. Kako more to... kako more on, ničvredni rokomavh, v takem trenutku govoriti soprogu v mirnem tonu o lampi. Kaj se tu vendar z nami godi? In on, veste, mi še očita skozi vrata: Ah, Vasilij Ivanovič, ti si bil svoje žive dni nestrankarski filister in boš tudi sklenil svoje življenje kot nestrankarski filister.

Naj bom nestrankarski filister — ampak takoj grem po stražo.

Seveda sem takoj stekel dol, k bližnji straži. Straža pa je rekla: Ej, tovariš, tu ne moremo nič ukreniti. Če bi se poizkušalo vas ubiti ali na primer vreči skoz okno, radi rodbinskih prepirov, potem bi se že dalo kaj ukreniti. Toda za kaj takega pri vas najbrže ne gre. Vse gre normalno, — pravi straža. Poizkusite še enkrat, vas bodo že pustili noter.

Hitim nazaj — in res, čez kake pol ure je Miša odprl vrata. Vstopi, — pravi — zdaj je že dovoljeno.

Planil sem v sobo. O nebesa! Zakajeno, zamazano, vse razmetano in nasmeteno. Okoli mize pa vam sedi sedem ljudi, ki zborujejo in pišejo, protokol ali kaj... Vrag se spoznaj! Vsi se ozrejo v mene in se smejajo. In njih predsednik, tovariš Miša, se sklanja čez mizo in trese od smeha. Oprostite! — pravi — pardon, da smo si dovolili z vami to šalo. Vendar nas je zelo zanimalo, kaj bo naredil mož v takem slučaju.

Jaz pa odvrnem strupeno: Tu se ni prav nič smejati! Če imate sejo, potem pa to povejte. Ali pa — pravim — obesite listek na vrata, da se bo vedelo. Sploh pa — pravim — če se kadi, je treba tudi zračiti. Pa sem stopil k oknu.

Oni so še nekaj časa ostali, potem pa so se razšli. Nisem jih zadržaval.

———

Svetovno zborovanje polarnih raziskovalcev.

Te dni se vrši v Berlinu zborovanje Mednarodne študijske družbe za raziskovanje arktičnih pokrajin z zrakoplovom. Pristopilo je v družbo še pet znanih francoskih strokovnjakov, in veriga je sedaj zaključena. Najboljši poznavalci tečajnih pokrajin so v Berlinu zbrani. Zadostuje ime predsednika, Fridtjofa Nansena, da razumemo visoko znanstveni in kulturni pomen zborovanja.

Velepotezni raziskovalni načrt geografskih, oceanografskih, meteoroloških in geomagnetskih nalog študijske družbe se da rešiti le na mednarodni podlagi. Zato je ves znanstveni svet vesel, da je tudi sovjetska vlada poslala na konferenco svoje zastopnike, najodličnejše polarne strokovnjake. Saj je družbi v prvi vrsti potrebno sodelovanje in podpiranje Rusije, ki meji na polarni svet, samo ona ima oporišča v bližini tečaja, njene radio-štacije so za znanstveno navigacijo v arktičnih pokrajinah neobhodno potrebne. Ameriko zastopa znani geomagnetik Bauer s Carnegiejevega zavoda, Anglijo sloviti meteorolog Vapier Shaw, Italijo profesor Palazzo. Poleg Nansena je Norveška poslala prof. Berknesa, Sverdrupa in Hellanda-Hanssena. Ruska zastopnika sta poleg drugih profesorja Šostakovič in Samojlovič, Nemčija je zastopana po ustanovitelju družbe, stotniku Brunsu, po dr. Kohlschütterju in po dr. Bleisteinu. Itd.

Omenimo Nansenovo predavanje »O znanstveni potrebi arktičnih študij in o pomanjkljivosti dosedanjih raziskovalnih metod; Bruns »Praktična pota za uporabo zrakoplova velikega tipa v svrho obširnega znanstvenega raziskovanja arktičnih dežel«; Shaw: »Vpliv polarnih pokrajin na meteorologijo severne poloble«; Samojlovič: »Geološke in biološke naloge polarnega raziskovanja«; kapitan Boykow: »Aerogeodetske metode merjenja in njih pomen za

Dnevne novice

★ **Predavanje grofa Beguena o Strossmayerju.** Znani francoski učenjak iz Toulouse grof Henry de Beguen, ki se je bil udeležil odkritja Strossmayerjevega spomenika v Zagrebu, je minoli torek zvečer na zagrebškem ljudskem vseučilišču predaval o Strossmayerju, s katerim so ga vezale prijateljske vezi. Predavatelj je govoril o Strossmayerjevih stikih s francoskimi duhovniki in politiki in pri tem črpal iz lastnih doživljajev in spominov. Med drugim je omenil, da je l. 1886. vprašal Strossmayerja glede papeževe nezmotljivosti in vatikanskega koncila. Škof je odgovoril: »Verujem.«

★ **Poročil** se je v Hotederščici g. Andrej Šemrl, posestnik in občinski odbornik, z gdč. Ivanko Plečnik, hčerko rajnega splošno priljubljenega mizarskega mojstra Matije Plečnika. Mlademu paru želimo obilo sreče.

★ **Iz Uradnega lista.** Uradni list za ljubljansko in mariborsko oblast z dne 9. nov. 1926 objavlja: Učni načrt za višji tečaj (3. in 4. letnik) na višjih pedagoških šolah. Pravilnik o opravljanju izpita za živinorejske inspektorje v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev; Pravilnik, po katerem se dajo na račun vojaškega proračuna zdravila in obvezilni material aktivnim častnikom, vojaškim uradnikom in podčastnikom, kadar se zdravijo izven bolnic, njih rodbinam in rezervnim častnikom, ki so se udeležili vojne; Pravila o posesti in prodajanju strupov in strupenih stvari; Pravilnik zdravstvenega doma v Lukovici.

★ **Žrebanje loterije Gasilnega društva v Kozjem.** Dne 7. novembra so bile izžrebane naslednje številke loterije gasilnega društva v Kozjem: 2916, 1189, 1789, 15424, 5419, 20104, 10030, 18055, 21099, 17689, 27775, 22378, 20726, 29523, 6290, 9854, 22586, 19281, 6463, 14751, 17571, 19048, 22596, 14604, 12455, 7818, 9963, 5168, 22.618, 24676, 13947, 29131, 28240, 2895, 19552, 29640, 15536, 10793, 12530, 21443, 7030, 7521, 10997, 19250, 29312, 19669, 13678, 20198, 28919, 29508. Dobitki se lahko dvignejo v teku 14 dni pri »Gasilnem društvu v Kozjem«.

★ **Zakon o hipotekarnih kreditih.** Posebna komisija trgovinskega ministrstva je dovršila načrt zakona o hipotekarnih kreditih. Načrt se predloži še širši konferenci strokovnjakov.

★ **Ostavka švedskega konzula.** Švedski generalni konzul v Belgradu g. Utješinović-Ostrožinski je podal ostavko, ki jo je švedska vlada sprejela.

★ **Tramvaj povozil kravo.** V torek je v Zagrebu okrog 8. ure zvečer vozil tramvaj proti Maksimiru v nekoliko temni okolici. Nenadoma je voznik opazil, da je tik pred vozom več živine. Vsled opolzkih tal ni mogel voza takoj ustaviti in je povozil eno kravo. Ker se je krava zamotala pod zaščitno desko, so morali tramvaj privzdigniti, da so jo mogli izvleči.

★ **Smrt pod vlakom.** V torek je samoborski vlak povozil pri Stenjevcu nekega starega kmeta. Kdo da je ponesrečenec, se ni moglo ugotoviti.

★ **Splitska policija zaplenila proglase Jugoslovanske Matice.** Iz Splita poročajo, da je tamkajšnja policija zaplenila proglas, ki ga je bila izdala in nabila Jugoslov. Matica ob priliki rapallske obletnice. Razen tega je policija zaplenila tudi dva letaka, ki ju je ob isti priliki razširila »Jugoslovanska Matica«. Matica je radi tega pri velikem županu protestirala po posebni deputaciji.

★ **Za osveženje krvi** pijte skozi nekaj dni zgodaj zjutraj kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice. Od mnogih zdravnikov predpisana »Franz-Josef« voda uredi črева, okrepi želodec, izboljša kri, pomiri živce in toko skrbi za zdravo telo in jasno glavo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ **Cenjenemu občinstvu** priporočamo najfinejši in najbolj zdravi **Zadravčev prepečenec.** Dobi se v vsaki trgovini na drobno in na debelo le pod imenom **»Ljubeks«.**

★ **Ito** — zobna pasta najboljša.

★ **Došli krasni plaščki in oblekce. Najnovejše bluze. Kristofič-Bučar.**

UDELEŽBA

pri reševanju razpisane uganke tvornice čokolade »MIRIM« je nadvse živahna. Opozarjamo cenj. odjemalce »Mirim«-čokolade, da je številka, ki opravičuje k udeležbi pri žrebanju, **nalepljena na omotu čokolade** in ni to številka, ki je **poleg tega** natisnjena na omotu samem. Več rešilcev nam je namreč vposlalo le-to številko in pri žrebanju seveda ne pridejo v poštev. Številke so nalepljene na desertnih čokoladah, to so: mlečna, moka, delikat in lešnikova. 7462

Ljubljana

⊙ **Ciklus umetnostnozgodovinskih predavanj,** ki jih priredi Umetnostnozgodovinsko društvo v Ljubljani se prične danes v četrtek zvečer ob 6. uri v univerzitetni zbornici. Predaval bo msgr. Viktor Steska o zgodovini cerkvene uprave. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Vstopnice se dobivajo v Tiskovni zadrugi in Novi založbi ter pred predavanjem pri blagajni. Vsi prijatelji umetnosti povabljeni.

⊙ **Osrednja čipkarska zadruga** se je preselila na Kongresni trg št. 2. Tam dobite kleklane čipke po najnižjih cenah.

⊙ **Premogarji.** Zadnje leto se je v Ljubljani udomačila navada, da nekatere tvrdke, ki se pečajo s prodajo premoga, razpečavajo svoje blago s tem, da pošiljajo okrog svoje voznike z vrečami premoga. Ti vozniki navadno z glasnim hruščem in glušečim piskanjem alarmirajo stranke po hišah. Policija pa zelo pazi na to, da so vse vreče s premogom plombirane. S tem je odstranjena možnost zlorabe. Ker se nekateri vozniki tega ne drže in prodajajo premog v neplombiranih vrečah, imajo precej sitnosti s policijo, ki si jih je nekaj zadnje dni notirala.

⊙ **Na Glincah** se je pojavila neka drobna, slabo oblečena ženska, ki je prevzemala dežnike v popravilo, katerih pa ni vrnila. Dve gospodinji sta ji izročili dva dežnika v vrednosti 160 Din, v popravilo, a jih še do danes ni vrnila.

⊙ **Karambol kolesarja z avtomobilom.** Čevljarski vajenec M. Č. se je mirno peljal s kolesom po Sv. Petra cesti po desni strani, dobro zavedajoč se policijskih predpisov, za katere pa se najbrže ni dosti brigal avtomobil, ki je naglo privozil iz Prečne ulice in jo zavil po levi strani Sv. Petra ceste proti kolesarju, ga podrl na tla in odbrzel naprej. Kolesarček nima nobenih poškodb, pač pa njegovo kolo, čigar popravilo bo veljalo najmanj 500 Din. Kolesar je imel še toliko duševne prisotnosti, da si je hitro zapomnil številko avtomobila ter vso stvar naznanil policiji.

⊙ **Trajno kodranje,** vodno ondulacijo, barvanje las izvršuje Podkrajšek, frizer, Ljubljana.

Maribor

□ **Amerika in Slovenci v Ameriki.** To zelo zanimivo predavanje, ki bo pojasnjeno z številnimi skioptičnimi slikami, bo danes zvečer ob 8. uri v dvorani Zadružnogospodarske banke. Predava g. profesor Bogovič, ki je bil letos na evharističnem kongresu v Chikagu. Vstopnina malenkostna. Ne pozabimo torej: danes zvečer gremo k predavanju!

□ **Pevske vaje »Maribora«** naj se danes in za naprej zanesljivo udeležujejo vsi člani in članice, ker imamo v kratkem času kar štiri nastope. Disciplinirana udeležba je predpogoj, da bomo sploh mogli to delo izvršiti.

□ **Cecilijansko pevsko društvo v Mariboru,** ki nam oskrbuje cerkveno petje v stolnici, bo še ta mesec stopilo pred mariborsko javnost pod vodstvom kapelnika g. Gašpariča s posebnim koncertnim večerom v stolnici. Izvajalo bo dne 22. novembra Cherubinijev Requiem v C-molu, ki je izredno umetniška kompozicija, ki bo publiki gotovo zelo ugajala. Cecilijansko društvo je v Mariboru vseobče upoštevano in vsakdo rad priznava, da zasluži pozornost, katero mu bo Maribor ob priliki koncerta gotovo izkazal.

□ **Koncert J. Manén.** Španski goslač Joan Manén ali Sarasate redivivus, eden najboljših goslačev vseh dob, bo v soboto večer koncertiral v veliki dvorani pri Götzu. Na tega svetovnoznanega umetnika opozarjamo tudi vse meščansko učiteljstvo, ki baš na ta dan zboruje v Mariboru. Koncert bo brez dvoma največja senzacija letošnje zimske sezone. P. n. publika se nujno prosi, da si že v predprodaji nabavi vstopnice za koncert, ker se zvečer pri blagajni zaradi navala ne more upoštevati želja poedincev.

□ **Ako bi nam blagovolili pojasniti?** V Mariboru obstoji — seve na papirju — od leta 1924. ekspozitura Delavske zbornice in prejema tajnik mesečno 3330 Din. Za lokal te ekspoziture plačuje zbornica 12.000 Din letno, a nikdo ne zna, kje naj bi bil ta uradni prostor. Gospoda od socialistične stranke, ki tako rada stavlja v Mariboru razna vprašanja, naj nam blagovoli odgovoriti: Kaj je že dosedaj storil g. tajnik ekspoziture in kje je lokal ekspoziture, da se bo znalo delavstvo kam obrniti? Ako nam »Volksstimme« na to vprašanje ne bo odgovorila, bomo mi in bomo tudi spregovorili o razmerah pri Borzi dela, ki je postala v zadnjem času socialistična sinekura.

□ **»Si tacuisses«,** tako bi bilo potrebno reči g. Pivku, ki je na zadnjem demokratskem shodu govoril o persekucijah, na kar je dobil primerno oster odgovor od prizadete strani. G. Pivko naj bi raje povedal o persekucijah, ki jih je SDS izvršila, ker tam še ni vse prav jasno povedano, pa ne bi nič škodilo, razen morda gotovim krogom v SDS.

□ **Umetnostna razstava v Mariboru.** V naše poročilo 7. t. m. se je vrinila pomota. Razstavil je slikar Ivan Kos in ne Anton Kos.

□ **Pisarna Jugoslovanske Matice** v Slovenski ulici je do nadaljnjega odprta vsaki dan od 9. do 12. in od 14. do 19. ure.

□ **Ceniki »Slovenčevih« oglasov** so vsakemu na vpogled v trafikah in stalno objavljeni na deski pred upravo »Slovenca«. Iz njih se lahko vsakdo prepriča, da najceneje, a tudi najuspešneje oglasuje v »Slovencu«.

□ **Pod lokomotivo.** Včeraj so iz Maribora peljali nekega umobolnega K. S. v Ljubljano. Na postaji Grobelno pa je ušel iz vlaka in hitel po progi, po kateri se je na postajo bližal vlak iz nasprotne smeri. Za njim je tekel njegov čuvaj, da bi ga rešil, a bilo je prepozno. Oba sta prišla pod lokomotivo. Dasi je vlakovodja vlak nasiloma ustavljal, vendar ni mogel preprečiti nesreče. Le slučaju pa se je zahvaliti, da ni stroj oba zdrobil, pač pa sta dobila občutne poškodbe, posebno na glavi, pa umobolni ne toliko kot njegov čuvaj.

Moderno perilo za gospode

iz finega češkega cefirja ali angleškega tricolina ima v zalogi po najnižjih cenah tvrdka

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

Vsled preselitve trgovine v Šelenburgovo ulico Št. 1

ODPRODAJAM VSE BLAGO za moške obleke, damske kostume, površnike, suknje, raglane, kakor tudi izgotovljene obleke, površnike, raglane, pelerine **Z VELIKANSKIM POPUSTOM**

Posetite trgovino in prepričajte se!

JOSIP IVANČIČ, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 4

□ **Umorjena in v Dravo vržena.** Pred nedavnim časom smo poročali, da so v Št. Petru pri Mariboru potegnili iz Drave neznano utopljenko in jo tam pokopali. Ker je v Ptuju izginila neka Roza Šešerko, ki je pa živela v sovraštvu s svojim možem, so začeli sumiti, če ne bi bila ona ta neznanka. Začela se je takoj preiskava, ki je izpričala, da je utopljenka res Roza Šešerko. Moža so takoj zaprli.

□ **Povečanje tovarne.** Stara in po celem Mariboru znana tovarna za izdelovanje stolov Lirzer v Cvetlični ulici bo znatno razširjena in povečana.

□ **Škrlatinka na Pobrežju.** Na Pobrežju pri Mariboru se je pojavil v torek en novi slučaj škrlatice.

□ **Bridka usoda starosti in onemoglosti** Postružnik Simon v Levstikovi ulici 9 je star 83 let, je služil kot železničar 41 let in danes v tako visoki starosti in kot onemogel dobiva na mesec 230 K pokojnine. Tega vsega usmiljenja vrednega siromaka priporočamo kaki dobrodelni ustanovi, da mu priskoči na pomoč.

□ **Požar.** V torek ob pol deseti uri zvečer je bila alarmirana mariborska požarna bramba, ker je bil javljen požar v Lajteršbergu. Bramba je odbrzela takoj na mesto nesreče, kjer je bil v plamenih kozolec posestnika Halberta, v katerem so bili shranjeni kaki štiri vagoni sena. Gašenje, ki je bilo težavno radi pomanjkanja vode, je pomagalo le toliko, da se je požar po večurnem in trudapolnem delu lokaliziral. Ogenj je nastal vsled nepazljivosti kakega potnika, ki je prenočeval na kozolcu, a jo je popihal pravočasno, ko je začelo goreti nakopičeno seno.

Celje

☞ **Predstave v našem gledališču** ne uspevajo. Radi indolentnosti občinstva bo dramatično društvo moralo najbrže skrčiti predstave, ker obiskuje tedenske predstave samo gotov del občinsva, ki sestoji večinoma iz revnejše inteligence — pravijo, da imamo v Celju malo na duhu bogate inteligence — in iz obiskovalcev dijaškega stojišča. Tako je bilo v torek pri »Slabi vesti« gledališče zasedeno le po eni tretjini svoje prostornosti. Ljubljanski igralci so nam ta večer pripravili prav lep užitek in moramo posebno pohvalno omeniti gg. Cesarja in Lipaha. Čudili smo se tudi lepi sveži igri ge. Juvanove. G. Medven je tudi častno odigral svojo vlogo. Dobro bi pa bilo, ako bi prihodnjič govoril malo bolj razločno.

☞ **Krekova mladina** v Celju priredi v nedeljo, dne 14. novembra t. l., ob 4. uri popoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Celju predstavo »Pri belem konjičku«, veseloigra v treh dejanjih, spisal O. Blumenthal. Vsi prijatelji naše mladine uljudno vabljeni.

Kamnik

Posledice poplav so šele zdaj prav vidne. Glede jeza pri podrti mekinski brvi vodi okrajno glavarstvo pogajanja med interesenti, da postavijo nov jez. Žal mestni župan izjavlja, da občina ni nič interesirana na jezu. Jez bo pa stal veliko. In če odpovedo privatni interesenti? Bo nova brv plavala nad vodo, ali bodo pa Mekinci in Kamničani delali dolg ovinek čez železni most in mimo bivšega zdravišča, kjer je cesta blatna, da noge v njem zastajajo, in temna, da se le pritiplješ lahko dalje. Kako so včasih poklicani činitelji površni in menda tudi — milo rečeno — brezsrčni! — Nalomljeni most pri »Vesni« daje tudi življenju slovo. Bistrica, ki je vsled ponedeljkovega dežja v torek zopet narastla, je odnesla srednjo oporo in zdaj se lahko hodimo Kamničani gugat nanj. Pred most so postavili napis: »Vsled nevarnosti prepovedan prehod«, zdaj pa je stvar urejena in ljudje hodijo dalje čez most. Morda bi bilo pametno tudi na mesto prejšnje mekinske brvi in jezu postaviti tablico z napisom: Vsled povodnji odnešena brv in jez! Tako bodo posledice povodnji najhitreje popravljene. Smo pač Kamničani potrpežljivi ljudje, verjamete?

Umrl je v nedeljo znani gostilničar Prusnik, ki je imel gostilno pri novotrškem mostu. Pokopali so ga v torek popoldne. N. v m. p.!

Poslovati je pričel »Kmetski hranilni in posojilni dom«, ki ga vodi prejšnji dirigent kamniške podružnice Trgovske banke g. Milan Kenda. Kako bo zdaj s to podružnico? Menda je njene klijente prevzel novo ustanovljeni hranilni dom, ki stoji pod vplivom samostojnih kmetov. Tako imamo v Kamniku zdaj kar štiri denarne zavode.

Trostov klavirski koncert v Kamniku v nedeljo zvečer je uspel prav lepo. Umetnik je izvajal isti program kot v Ljubljani en dan pozneje. Poslušalcem, ki so v lepem številu obiskali koncert — kar je za Kamnik redkost — so najbolj ugajali komadi: Debussyjev Umetalni ogenj, Chopinova Balada in pa Lisztov Budimpeštanski karneval, za kar so umetniku burno aplavdirali, dočim je Bee-

UNION

ČOKOLADA

KAKAO

BONBONI

geografsko raziskovanje«; Palazzo: »O pomnožitvi našega poznavanja zemskega magnetizma z obširnejšim arktičnim raziskovanjem«; Bjerknes: »Teorija polarne fronte«; Šostakovič: »Vpliv arktičnih pokrajin na podnebje Sibirije«; Helland-Hanssen: »Oceanografski pomen arktičnega raziskovanja«; Sverdrup: »Meteorološka raziskovanja in zaključki ekspedicije ‚Maud'«; Bleistein: »Zrakoplov in njegove razvojne možnosti za svetovni promet in za raziskovalno delo«.

Predavanja se vršijo v francoščini, angleščini in nemščini, v veliki slavnostni dvorani pruskega deželnega zbora. Seveda so zastopane vse berlinske in vse nemške državne oblasti. Pozdravni nagovor je imel veliki berlinski župan dr. Böß, danes zvečer bo pozdravil zborovalce dr. Stresemann.

Prvi kitajski škofje.

Kakor že znano, je te dni posvetil papež Pij XI. šest, — prvih šest kitajskih škofov.

To pomeni vsekakor dogodek, ki bo v veliki meri vplival na razvoj katoliške cerkve v Kini, — deželi, ki prav v naši dobi preživlja odločilno krizo in ki se bo v tekočem stoletju odločila za to ali ono kulturo in, lahko rečemo, tudi za vero.

Sveta stolica je s to svojo gesto pokazala očitno, da smatra Kitajsko za deželo, ki je postala vredna in zrela, da njeni katoličani sami vodijo svojo cerkveno upravo in si sami urejajo svoje versko življenje — po svojih škofih in duhovnikih, seveda v zvesti udanosti do Rima. 300 let že živi Kristusov nauk v tem ljudstvu, a vso to dolgo dobo so morali prihajati misijonarji iz Evrope, sedaj pa prehaja misijonsko delo tudi na domače duhovnike, katerih število precej hitro raste, in celo škofe bodo imeli svoje.

Lastna hierarhija je bila nujna zahteva v tej politični, kulturni in religijozni konštelaciji Kitajske. Nov pokret je v kitajski mladini, pokret, ki stremi za ciljem, da se dežela vzhajajočega solnca osvobodi slehernega evropskega vpliva v političnem, kulturnem in religijoznem oziru. Pobudo dobiva osobito iz sovjetske Rusije. To revolucionarno gibanje sovražno gleda in se bori proti vsem Evropejcem in torej tudi proti evropskim misijonarjem, katerih sicer uspešno delovanje ovira, kjer je le mogoče. Predsodek imajo ti ljudje, da je katoliška vera izraz zapadnoevropske kulture, da je le sredstvo, ki ga evropske države uporabljajo po svojih duhovnikih v ekspanzivne namene. Misijonarjem očitajo, da že od nekdaj prinašajo v deželo evropskega duha in evropsko kulturo in da s tem izpodrivajo vse, kar je samoniklo kitajsko, čeprav je resnično dejstvo, da so misijonarji delali ves čas na to, da vzgoje domače, kitajske duhovnike in njim izroče vse vodstvo ter se sami polagoma umaknejo; dalje je tudi res, da so misijonarji visoko cenili in tudi študirali kitajsko kulturo in znanost in jo skušali spraviti v sklad z verskim življenjem naroda.

Posebno hudo so zamerili, ker so najvišji cerkveni dostojanstveniki tujci, in seve tudi to, da je toliko tujih misijonarjev, domačih duhovnikov pa tako malo. Drugače pač ni bilo mogoče do zadnjega časa! Šele sedaj je mogoče — zadnja desetletja —, da se vzgajajo tudi domači duhovniki.

Cerkev je spoznala, da utegne to novo vrvenje mnogo škodovati interesom katoliške vere. Zato se dela zadnja leta prav posebno na to, da dobi Kitajska lastno duhovščino, višjo in nižjo.

To potrebo je zelo dobro spoznal msgr. Constantini, apostolski prefekt v Kini. Takoj ko je pred dvema letoma nastopil svoje mesto, je s pravilno taktiko začel delati za to tako nujno stvar. In največ zasluge ima prav on, da so dobili Kitajci zdaj svoje škofe.

*

Kitajski škofje bodo obiskali tudi Pariz in Francozi jim pripravljajo slovesen sprejem.

Kakor znano, žrtvujejo Francozi med vsemi narodi največ za misijone, čeprav morajo sami vzdrževati tudi vse cerkvene inštitucije doma. Tako imajo tudi za kitajske misijone mnogo zaslug, predvsem za naraščaj kitajskih duhovnikov. Že l. 1663. so v Parizu ustanovili semenišče, v katerem so se vzgajali domači duhovniki iz vseh misijonskih dežel, mnogo tudi iz Kine. Zato ponosno poudarja francoski časopis »Gaulois«, ko piše o posvetitvi kitajskih škofov, da »imajo francoski katoličani več pravice veseliti se tega dogodka kot drugi«.

fhovnova Sonata, krasna, bolj subtilna stvar, a ravno vsled tega za muzikaličnega izobraženca tem bolj mikavna, manj navdušila dvorano. Škoda, da je čitalniška dvorana tako malo akustična in da ljudi klavir ni prav odgovarjal umetnikovim prstom in težnjam, kar se je posebno poznalo v Umetalnem ognju, še bolj pa v Beethovnovi Sonati, ki je kakor iz srebrne tkanine stkana, vsled česar zahteva instrumenta, ki se odzove vsakemu gibu prsta. Trost je velik mojster, ki uživa svetovni sloves. Predvsem pa ga odlikuje to, da se ne da zapeljati samo bravurnosti, četudi mu tehnika ne dela nobenih težkoč, ampak se v komade vtopi, živi pri klavirju ž njimi in nam ne podaja samo komada, kot je pisan, ampak tudi duha njegovega, kar mojstri v tehniki preradi zanemarjajo. Gospodu umetniku smo Kamničani hvaležni za njegov obisk in ga že zdaj vabimo na skorajšnje svidenje. Kamnik je majhen in nekam v kotu skrit, zato gredo umetniki radi mimo njega. Trost pa je bil pri nas že dvakrat v dveh letih. Da bi prišel kmalu zopet in nam zaigral poleg svojih ljubljencev še kakega Rusa, Hrvata! — S. S.

Škofja Loka.

Za pokopališčem se svetijo nekaj dni sem beli leseni križi na grobovih italijanskih vojakov ujetnikov, ki so umrli tu med vojno. Pripeljali so jih po Vseh svetih Italijani sami, ker se za obnolev starih razpadajočih nihče ni zmenil. Sploh so vojaški grobovi tu pri nas silno zanemarjeni. Za Vse svete so (baje šolarji) okopali in nasuli nekaj gomil, pa niso prišli s tem delom niti do srede vojaškega pokopališča. Nekatere gomile so pa že popolnoma z zemljo izravnane, da se ne vidi, kje je bil grob. In sredi vsega tega, pred stranskim vhodom na pokopališče gleda iz zemlje še vedno (kdo ve čemu) železna kad, v kateri se nabira voda in blato. Res lepo je tu za pokopališkim zidom! — Notranje pokopališče pa je bilo letos res lepo okrašeno. Vreme je bilo za cvetje po grobeh ugodno, tako da je bilo še v nedeljo skoro sveže in celotni vtis zelo ugoden.

Vojašnica leze na enem voglu (pod Kamnitnikom) iz tal. Ob nedeljah se dela še vedno. Ponavljamo: s tem se zidanje ne bo kaj prida pospešilo.

Pri nedeljski predstavi v Društvenem domu, prirejeni v korist po povodnji oškodovanim, je bila dvorana nabito polna občinstva, ki je bilo s predstavo izredno zadovoljno. G. župnik je imel pred predstavo kratek nagovor. Zagovarjal je igranje komedije v tem letu nesreč s tem, da je čisto prav, da se ljudstvo na ta način za nekaj časa otrese žalosti in skrbi. Želi videti Loko spet »luštno« kakor je bila včasih. — Za ponavljanje v nedeljo 14. t. m. popoldne je rezerviranih že veliko vstopnic. Kakor kaže, bo dvorana zopet polna in bodo poplavljeni prejeli od te prireditve precej podpore.

Litija

Veselica v korist oškodovancem po povodnji. V nedeljo dne 14. t. m. priredi Rdeči križ v Litiji veliko veselico. Čisti dobiček je namenjen našim ubogim poplavljencem na Gorenjskem. Veselice se vrši v prostorni predilniški dvorani. Spored je sledeči: Igra »Ljubosumnost«, petje, godba, prosta zabava. Začetek ob 7 zvečer.

Trbovlje

✡ **Kravali.** Po Trbovljah delajo ene in iste osebe ob raznih prilikah nemire, za katere se tudi še poprej pripravijo. Izvedeli smo, da so se v nedeljo zbirali malopridneži v neki gostilni, kjer so se pomenkovali, da gredo v Društveni dom razsajat (kamor so tudi pozneje odšli), in so iskali samo denar, da bi lažje prišli v prostore Društvenega doma. Kaznovani so bili ti pretepači že večkrat, čudno je le, da ne plačajo naloženih jim kazni in se tudi nič ne menijo, če so kaznovani. Potrebno bi bilo, da se ti pretepači eksemplarično kaznujejo, da bo enkrat mir.

✡ **Imenovanje.** Ministrstvo za prosveto je imenovalo trboveljsko rojakinjo, učiteljsko abiturijentko Ivano Jesih za učiteljico v Vučji vasi pri Ljutomeru. Čestitamo!

✡ **»Stari in mladi«.** V nedeljo 14. novembra se vprizori v Društvenem domu narodna igra »Stari in mladi«. Začetek ob pol 4 popoldne. Vstopnice se dobe v predprodaji v konzumu v Trbovljah, ker je pričakovati obilne udeležbe.

✡ **Kje so bile prodane srečke za glavne dobitke?** Pri loteriji v Društvenem domu je prisostvovala množica, da je v Trbovljah še nikdar ni bilo skupaj v takem številu. Vsak je bil radoveden, kdo dobi hišo kot glavni dobitek; na tihem si je seveda tudi vsak sam želel, da bi zadel kak glavni dobitek. Danes bralcem že lahko postrežemo, kje so bile srečke prodane za nekatere glavne dobitke. Za hišo na Jesenicah, pohištvo je dobila branjevka gospa Krenos v Trbovljah, šivalni stroj dobi lastnik srečke na Dobovcu, harmonika zadeta na Rakeku, salonska ura v Celju, telica v Žužemberku. Že danes pa prosimo, da se lastniki glavnih dobitkov pismeno poprej javijo, ker lista vseh izžrebanih številk izide šele v nedeljo v »Slovencu«.

Zagorje ob Savi

Po vlomu pri gerentu. Večina gerentskega sosveta je zahtevala od g. gerenta takojšnje sklicanje seje z dnevnim redom: pojasnilo glede denarja, odnesenega pri vlomu. Sejo je g. gerent že sklical na petek 12. t. m. popoldne. Splošna zahteva davkoplačevalcev je: občina ne sme trpeti niti pare vsled vloma. Enakega mnenja so seveda tudi gerentski sosvetniki. Preiskava o vlomu od strani orožnikov je končana, besedo ima sedaj na podlagi rezultatov preiskave sodišče.

V topliški šoli že ves november ni pouka, ker je obolel sinček novodošlega učitelja Adamiča na nalezljivi bolezni. Začne se pouk po dosedanjih odredbah šele 22. t. m. Med tem, ko ima vse učiteljstvo topliške šole počitnice in je na zagorski šoli učnih moči preveč, mora na Lokah pri Zagorju poučevati ena učiteljica d v a razreda, ker je druga že delj časa nevarno bolna. Vsled tega seveda trpi pouk na Lokah. Ali bi se ne mogel eden ali drugi od učiteljev, ki so prosti, iz ljubezni do loške mladine toliko žrtvovati, da bi ta čas, dokler bo šola v Toplicah zaprta, prevzel pouk enega razreda na Lokah?

Slovenska krajina

Murska Sobota. Pošta se je preselila iz Cipškove hiše v novo Čehovo hišo. Prejšnji prostori so bili premajhni in za tak poštni promet, kakor je v M. Soboti, nezadostni. Čehova hiša pa je za pošto zelo prikladna, zato z zidanjem poštnega poslopja zaenkrat najbrž še nič ne bo, dasi se je prej mnogo govorilo o tem.

Kaj je vzrok? Zadnjo številko neodvisnih »Naših novin« je D. Lendava zastonj pričakovala. Sorodni »Neplap« je izšel in je prinesel pojasnilo, da »Naše novine« ne izidejo, ker je urednik odsoten. Dosedaj smo bili samo pri »Mörszki krajini« navajeni, da je od časa do časa za en ali za dva tedna zaspala, ako se je g. urednik opravičil kot odsoten ali kako drugače zadržan. Sedaj so začele tudi »Naše novine«. Pri stvari je čudno le to, da izhajata »Neplap« in »Naše novine« pod istim imenom, »Neplap« je izšel, »Naše novine« pa ne. Ta okolnost vzbuja sum, da mora biti vzrok drugod, ne pa v odsotnosti urednika.

Turnišče. Pred nekaj dnevi je umrl mehanik Herman Kunstič. Zvečer se je vlegel k počitku, zadela ga je kap in je umrl. Umrli je moral biti v mladosti dober strokovnjak. Na vse strani je imel zveze in je dobival razne liste, jugoslovanske in inozemske. — Kakor smo že poročali, je ob zadnjem viharju najbolj trpela vas Nedelica. Škoda se je mogla dognati šele potem, ko so se pokazale ruševine. Ceni se škoda do 200.000 dinarjev. Vihar je bil strašen. Poškodoval je celo zidana poslopja. Kar je bilo lažje, je nesel s seboj; bil je tako močen, da je celo težke kamenite predmete premaknil. Pred kakimi 15 leti je tudi divjal po okolici močen vihar, a sedanji je bil mnogo hujši in je povzročil tudi več škode.

Dopisi

Šmartno ob Paki. Ob priliki gostije g. Franca Klavčnika in gdč. Angele Bizjak-Rogel se je nabralo za tukajšnje Katoliško prosvetno društvo prostovoljnih prispevkov Din 160.50. Novoporočenca sta bila in ostaneta oba zavedna člana društva. Odbor izreka mlademu paru tem potom iskrene čestitke, cenj .darovalcem pa prisrčno zahvalo.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Hiša dijaškega semenišča, v kateri sta pošta in mežnarija, in je bila dosedaj nekak društveni in zadružni dom, je prešla po dolgih pogajanjih v last cerkve in solast občine, posojilnice in mlekarske zadruge. Vsi pametni domačini so s to rešitvijo popolnoma zadovoljni; le neki »uvidevni« dopisnik prodaja po »Domovini« na cente in vatle svojo naprednost, ki se ve ne more izhajati brez laži. Trdi, kako je s to rešitvijo oškodovana občina, ko bi morala vendar občina plačati še enkrat toliko (pa še takoj!), ako bi gradila novo mežnarijo, dočim odplačuje sedaj prevzeto breme v 10 letih, da mora plačati občina nad polovico cele kupnine, ko v resnici niti tretjine ne; blebeta, da kupuje občina hišo župniku, da so naučili še le naprednjaki zanikarne klerikalce pometnega občinskega gospodarstva itd. Temu naprednjaštvu, ki že dolgo let ne ve, ali naj se izroči Puclju ali SDS ali Radiču, ampak zna samo in edino le zabavljati zoper klerikalizem, se smejejo že krave po naših gmajnah. Kako začudene so pa še le žabe in urhi v nekaterih grabah in mlakah, kadar katera tako »naprednost« v nočni uri zaide s ceste med nje... Ali se razumemo.

Kozje. V nedeljo dne 7. novembra je bilo popoldne po večernicah žrebanje loterije gasilnega društva v Kozjem. To žrebanje se je vršilo pred gradom. Požarna bramba je ta prostor malo zaprla in pobirala malenkostno vstopnino po 1 Din in to za spomenik padlih vojakov. Vstopnino je plačalo približno polovico navzočih. Drugi so zuhaj stali, zlasti domačini. — Spomenik padlim vojakom je na praznik Vseh svetnikov razsvetljevalo nebroj lučic pozno v noč. Spominjale so nas na naše drage rajne, na vse one naše sorodnike, ki ležijo v tujini, kjer jim ni bilo mogoče prižgati luči. Spomenik je bil primerno s cvetjem in venci obdan. G. dekan je tudi po večernicah opravil pred spomenikom molitve za rajne vojake. Ljudje so bili do solz ginjeni. Ves ta krasni dan Vseh svetnikov pa je pokvaril večer. Kakor že rečeno, je spomenik padlih vojakov razsvetljevalo pozno v noč nebroj lučic. Že med tem časom se je slišalo iz neke gostilne petje in zabava. Ljudje so se nad tem močno zgražali. Saj so bili med temi veseljaki potomci padlih ...

Griže pri Celju. Kat. prosv. društvo v Grižah uprizori v nedeljo dne 21. t. m. ob pol 4 popoldne (po večernicah) v dvorani g. Novaka v Grižah zelo zanimivo igro v 5 dejanjih: »Žrtev spovedne molčečnosti«. Vabimo občinstvo od blizu in daleč! — Odbor.

Naše dijaštvo

VOLITVE V SSLU.

Danes ob 12 je potekel rok za vlaganje list za predstoječe volitve v SSLU. Vložene so bile štiri liste. Prva je bila vložena »Slovenska lista« (katoliška akademska društva), druga je »Lista delovne omladine« (Jadran in »Slovenski jug«, to je Žerjavovci in radikali), tretja je »Lista svobodnih akademikov (Blok levih), četrta pa »Triglavanska lista«. — Vse tovariše opozarjamo, da se vrši v petek ob 15 občni zbor SSLU. Udeležite se ga polnoštevilno in agitirajte pri tovariših za udeležbo. — Tovariše, ki so izven Ljubljane, ponovno pozivamo, da pridejo v soboto dne 13. t. m. sigurno na volišče. Noben glas ne sme iti v zgubo. — Nadalje opozarjamo zopet na to, da ne bo mogoče voliti brez indeksa ali legitimacije in da bo vsak moral dokazati, da je poravnal društveno članarino (znamka za 4 Din). — Vsak tovariš naj izvrši svojo dolžnost s tem, da agitira med sotovariši za udeležbo pri volitvah. Kakor pri lanskoletnih volitvah v SSLU, mora biti tudi letos naše geslo: S tiho, a žilavo agitacijo na delo!

OBČNI ZBOR SLOVENSKE DIJAŠKE ZVEZE.

V nedeljo 14. novembra se bo vršil ob 10 dopoldne v dvorani Akademskega doma občni zbor Slovenske dijaške zveze. Dnevni red je sledeči:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo odbornikov.
3. Poročilo preglednikov.
4. Volitve.
5. Slučajnosti.

Vsa društva izven Ljubljane, katera ne bodo poslala delegatov, naj o tem obveste člane, kateri študirajo v Ljubljani, da jih zastopajo.

Predsednik SDZ.

Daničarji. Sestanek se vrši v petek 12. novembra ob 8 zvečer in ne danes kot je bilo prvotno objavljeno. — Tajnik.

Na 51. rednem občnem zboru JKAD »Zarje« je bil izvoljen sledeči odbor: Maks Sevšek, stud. med., predsednik; Joško Krošelj, stud. phil., tajnik; Maks Wraber, stud. phil., blagajnik; Maks Rak, stud. phil., gospodar; Avgust Novak, cand. iur., arhivar. — Revizorja: Likovič Joža, cand. iur. in Humer Jože, stud. iur.

Sestanek zastopnikov Akademske zveze se vrši danes ob štirih popoldne v lokalu »Borbe«. Vsi predsedniki in delegati društev pridite točno!

Turistika

Turist. klub »Skala«, podružnica Jesenice, priredi v petek 12. t. m. ob pol 8 zvečer v dvorani »Kino Jelen« na Savi skioptično predavanje o naših planinah. Predava tajnik Prosvetne zveze g. Zor iz Ljubljane. Predavatelj je žel največje uspehe že v Ljubljani, v Kranju in Tržiču. Vsebina poučna, velezanimiva, tudi humorja udeleženci ne bodo pogrešali. Najlepši, izbrani diapozitivi so posnetki gosp. prof. Ravnika, predsednika ljublj. »Skale«. Jeseničani in okoličani, ne zamudite ugodne prilike. Vstopnina 3 Din za osebo.

Kulturni pregled

Ljubljansko gledišče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Četrtek, 11. novembra: Zaprto.
Petek, 12. novembra: SKOPUH, komedija. Red D.
Sobota, 13. novembra: DOKTOR KNOCK ali TRIUMF MEDICINE. Red B.
Nedelja, 14. novembra: SLABA VEST. Izven.
Ponedeljek, 15. novembra: MACBETH. Red D.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Četrtek, 11. novembra: TEREZINA, opereta. Premijera. Izven.
Petek, 12. novembra: TANNHÄUSER. Red D.
Sobota, 13. novembra: SIMFONIČNI KONCERT OPERNEGA ORKESTRA V UNIONSKI DVORANI.
Nedelja, 14. novembra: TEREZINA. Izven.
Ponedeljek, 15. novembra: Zaprto.

Sprememba repertoarja v drami in operi. Gledališko občinstvo v prvi vrsti pa abonente opozarjamo na spremembo predstav in abonmaja v tekočem tednu. Vsled skrajno neugodnega vremena je več članov obolelo in zato so potrebne repertoarne spremembe.

Mariborsko gledišče

Četrtek, 11. novembra: PAGLIACCI in BASTIEN in BASTIENNE. Ab. C.
Petek, 12. novembra ob 15: VERONIKA DESENIŠKA. Dijaška predstava ob znižanih cenah.
Sobota, 13. novembra ob 20: BAJKA O VOLKU. Premijera. Ab B.
Nedelja, 14. novembra ob 15: DANES BOMO TIČI. Ob znižanih cenah. — Ob 20: VESELI KMETIČ.

V soboto, dne 13. t. m. vprizori mariborska drama efektno Molnarjevo igro »Bajka o volku« v režiji prof. O. Šesta (kot gosta). Glavne vloge so poverjene ge. Bukšekovi ter gg. Koviču in Železniku.

Glasba

KONCERT A. TROST.

Anton Trost je po enoletnem premoru zopet obiskal domovino. V ponedeljek 8. t. m. je koncertiral v filharmonični dvorani z Raumeauom in Beethovnom, Chopinom-Lisztom in Debussy-Marse-Albenizom od modernih na drugi strani. Pred revolucijo današnje moderne so se vpraševali, kaj, katero znamenitost je kdo prinesel ali izvajal, potem so zavrgli kaj in postavili l'art pour l'artistični kako in danes veljata oba. Program je prinesel nekaj za moderne ljubitelje glasbene stroge forme (Raumeau), prinesel romantiko in impresionizem, bil je izbran deloma s »pianističnim« okusom (Chopin, Liszt, Godovsky), pa je zadovoljil tudi one, ki ljubijo eksotično smer (Debussy) in je prvi pri nas počastil stoletnico smrti Beethovnove. (Hvalabogu, dostojno bo Ljubljana proslavila mojstra, ki ji je posvetil svojo Pastoralo! V kratkem bo dr. Čerin priredil Beethovnov orkestralni koncert s Peto na čelu, potem bo izvajalo Orkestralno društvo dve simfoniji in eno ouverturo, operni orkester Deveto in opera Fidelia. Ko bi čuli vsaj še Misso solemnis na kakem cerkvenem koncertu!)

Trost je na višku svoje umetnosti. Ni pokazal tega toliko s tehnično bravuro pri Lisztu s fantazije polnim talentom vživetja pri Debussyju, kjer je oživel one kurlozne forme v pravcato sliko (Snežinke, Feuse d'artifice), one raztreseno note pretvoril v žareče iskre ali melanholično plešoče snežinke. Ni pokazal tega toliko z južnjaški odigrano Seguidilo, ali dovršeno prednašanim Mar, seom (Preludij), pokazal je to v kosih: Rameau Beethoven, Chopin.

Pokazal nam je Chopina — komponista. Z jarko plastiko je izklesal lirični prvi tema balade As, op 47 in ji zoperstavil nasprotnega ritmičnega, s kurioznim akcentom ter oba v koncu zavozljal v enoto, da bi strukturo stavka tudi lajik kar prijel in razumel. Tu so se učili Franck (Allegro, Preludij, Fuga), Reger, V. Novak — kompozicije, Trostova moč tiči v znanju, muzikalnosti in arhitektonskem, modernem dosegljaju, podobno kakor pri Barovskem. Skozinskoz zreli muzik misli nekako »z vsakim prstom posebej«, kar je pokazal pri Rameau in Beethovnu. Rameau je v glasbi nekaj podobnega kakor v slikarstvu njegov sodobnik Watteau; suito je priredil za klavir pianist Godovski često s pravilnim stilnim čutom, včasih pa je v harmoniji moderniziral. Lahkotno je tekla muzika, kakor bi se obletavali metulji, videl si jih posebej in vsaksebi pod Trostovimi prsti, sledil njih poteku in plemenitim zavozljajem v rahli rahli agogiki, pa silno plastično podanimi. Tudi pri Beethovnu (sonata 109, E dur)z izredno fineso, a moško podanemu smo čutili Trosta, mojstra moderne mnogoglasne interpretacije. Skrajno subjektivna in tankoumevna stvar je stala živa pred nami: ni bila često več to ona z eno besedo klasičnoromantična muzika, ki ima kantileno in spremljavo, nego dramatska, v kateri često obenem govore basi in soprani, vsak svojo, debelo ali tanko besedo. Trost nam je odkril moderno interpretiranega Beethovna, ki se da tudi tako razumeti, in žal, da ni dal nobenega Bacha!

Moramo biti ponosni na s v o j e g a in m o j s t r a Trosta! S. V.

DRŽAVA IN POUK GLASBE NA UČITELJIŠČIH.

Začetkom šolskega leta je bila sklicana v Belgrad anketa šolnikov, ki je uredila nov učni načrt za učiteljišča. V tem načrtu je utrpela glasba v korist drugim predmetom tako škodo, da ni le degradirana na najnižjo stopnjo, temveč je po tem načrtu izključen pri pouku glasbe vsak pozitiven uspeh.

Stari srbski in avstrijski učni načrt za učiteljišča je priznaval glasbi važnost prvovrstnega vzgojnega sredstva in je bilo temu primerno odmerjenih glasbenemu pouku tudi primerno število ur. Učitelj je mogel povprečno nadarjene učence usposobiti v petju, vijolini, klavirju, eventuelno v orglah toliko, da so mogli na podlagi tega znanja širiti med mladino in med narodom zmisel za lepo glasbeno umetnost, poučevati z uspehom petje v šoli, v društvih, sodelovati pri orkestrih, ali jih celo voditi in orglati pri službi božji. S tem svojim delom je učitelj bistveno prispeval v izredni meri k vzgoji srčne kulture naroda. In to naj bi bil temeljni cilj glasbenega pouka na učiteljiščih.

Najvažnejši kulturni delavec med narodom je pri nas poleg duhovnika še vedno učitelj, učitelj je mnogokje edini impulz za glasbeno vzgojo in pevske prireditve in društva, ki so tolikega prosvetnega pomena. Z a t o t r e b a p o s v e č a t i s t r a n i d r ž a v e p o s e b n o p a ž n j o z a g l a s b e n o v z g o j o u č i t e l j e v. Novi učni načrt kaže v tem smislu veliko nerazumevanje, ker je znižal število glasbenih ur tako močno na korist drugim učnim predmetom.

Treba, da se uredba korigira. Kakor čujemo, pripravlja Društvo učiteljev glasbe za Slovenijo energične protestne korake pri vladi v to svrho.

Knjige in revije

Revček Andrejček. Ljudska igra v petih dejanjih. Za slovenske odre priredil Adolf Robida. Ljubljana, 1926. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. (Ljudski oder IX. zvezek) Din 18.—. P e v s k e t o č k e k igri Revček Andrejček uglasbil Marko Bajuk Din 20.—.

M o l i é r e : **Scapinove zvijače.** Komedija v treh dejanjih. Prevel Niko Kuret. Ljudski oder. VIII. zvezek. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. 1926. Cena 18 Din. — Ljudski oder nam je prinesel to pot veseloigro svetovnega slovesa in 250 letne praktične preizkušenosti na vseh gledaliških sveta. Igra zahteva prav malo odrskega aparata (boljšo sobo) in se lahko igra v rokokostumu ali pa v današnjih oblekah in moderni noši. 7 moških in 3 ženske vloge, to je vse, kar stavi zahtev igre na igralsko osebje. Igra je vsa polna dovtipov in je prebogata na komično-smešnih situacijah in položajih. Bralec in gledalec se bosta nasmejala od prvega prizora pa do zadnjega prav do solz. Ako je pa še igralec Scapina dober komik, bo odmevala dvorana bučnega smeha in ljudje bodo še tedne in tedne govorili o dveh urah neprisiljenega in res elementarnega smejanja. Za predpust bo naravnost dobrodošla vsem podeželskim odrom, ki nimajo pripravnih veseloiger in burk, katere pa občinstvo odločno zahteva. Poštena in smešna igra je pač najboljše nadomestilo za plese in pijančevanje v predpustno veselem času. Igra je pri Slovencih še neznana. Zato naj se je pa odri ne boje; kupite, berite in igrajte! In videli boste — društveni blagajnik se bo smejal, ker bo štel denar dvakratne vprizoritve, vsi igralci bodo veseli krasnih komičnih vlog in občinstvo bo nad vse zadovoljno. V predgovoru najde društevni voditelj vse potrebno, kar potrebuje pri uprizoritvi ali pa za predavanje kot uvod. Zadnji čas je, da se seznanimo Slovenci z literatur oprijateljskih nam Francozov. In Molière je najboljši francoski, da najboljši svetovni pisatelj veseloigre. Zato smo prepričani, da bodo Scapinove zvijače kmalu tako ponarodele in se pri nas priljubile, kot »Deseti brat« ali pa »Mlinar«. V opombah za igralce najde igralec in režiser kratko, a izčrpno vrisan značaj svoje vloge. Scenarij bo dobro služil vsaki vprizoritvi. Igra je modernizirana in prirejena tako, da njena 250 letna starost nikjer ne moti. Kljub letom je še vedno mlada, živa in resnična. Vrhu tega pa ima še vedno literarno vrednost, za kar jamči ime Molière. Dosedaj zbirka »Ljudski oder« še ni prinesla nobene burke in veseloigre, sedaj so »Scapinove zvijače« zamašile to vrzel in naši podeželski režiserji bodo imeli za predpust igro, ki bo res predpustno vesela in razposajena, a obenem dostojna in literarne vrednosti. Prepričani smo, da si utare VIII. zvezek Ljudskega odra pot na oder zadnje gorske vasi, zakaj smejejo se ljudje povsod radi in je igra povsod lahko uprizorljiva in 10 igralcev premore vsak oder. Eno samo hibo imajo »Scapinove zvijače«, to namreč, da je Slovenci vsaj 10 let preje že nismo poznali.

»Glasnik Saveza Trezvene Mladeži«, Belgrad 1926, broj 3. Sadržaj: Urednik: Na reformi naše srednje škole. — Dr. Fedor Mikič: V Sloveniji. — Jovan Udicki: Gde je sreća? — Sp. Igrutinović: Alkoholizam i verska tolerencija. — Dr. D. M. Korkut: III. Međunarodni Kongres Trezvene Mladeži. — Zapisnik VI. Skupštine Saveza Trezvene Mladeži. — Jugoslovenski Soko i borba protiv alkohola. — Razne vesti. — (Junak naših dana! — Dobar natpis. — Uzor od doktora. — Slovenski lekari i suzbijanje tuberkuloze.) — Iz Saveza Trezvene Mladeži. — Ocene i prikazi. — Od uredništva.

»KATOLIČANSKI KATEKIZMUS«.

Prekmurski katekizem je pred nedavnim izšel v »tretjem natisu«. To novo izdajo je priredil g. župnik Bašša, založila, tiskala in izdala »Tiskarna sv. Cirila« v Mariboru, odobril pa lavantinski škof. ordinarijat. — Ker je katekizem kakor v jezikovnem tako v verskoliturgičnem oziru nekaj posebnega, ga je vredno nekoliko premotriti.

Kakor rečeno je izdajo oskrbel g. župnik Bašša. Ker je on eden izmed maloštevilnih zastopnikov klasične prekmurščine, je razumljivo, da je v katekizmu podana prava prekmurščina z vsemi svojimi jezikovnimi finesami in posebnostmi; le to ne odgovarja njenemu duhu, da se mesto značilnega ü-ja rabi dosledno u in da se zamenjuje mogeo (mogel) in mogao (moral). Kdor hoče dobiti bistvene znake prekmurske slovenščine, jih v katekizmu najde. Vse polno je v njem pristnih izrazov, kakor n. pr. — najbolj značilni — prečiščavanje (obhajilo), moka (trpljenje), nega (ni), zajutra (zjutraj), dičiti (slaviti), vadlüvati (vero izpovedati), svedočanstvo (dokaz), pravda (pravica), nazvestiti (oznaniti), reč (beseda)), aldüvanje (darovanje), spravišče (zbor), jakost (krepost), dvojnost (obup), kotriga (član), šatringa (praznoverje, itd. Jezikoslovec najde zelo mnogo snovi za raziskovanja.

Z liturgičnega stališča se morajo omeniti zlasti štirje značilni izrazi. »Češčeno Marijo« začenjajo Prekmurci z »zdrava Marija«, »češčeno bodi Kraljico«, s »pozdravljena...«, »božja Porodnica« je »Bogarodica«, »posvečeno bodi tvoje Ime« pa světi se tvoje Ime«. Ti izrazi so precej lepi in če se oziramo na latinske izraze: ave, salve, Dei genetrix, sanctificetur, tudi popolnoma pravilni. Podobnih liturgičnih izrazov se nahaja v katekizmu več, n. pr. svestvo (zakrament), potrdjenje (birma), Maticerkev (cerkev)..., a ti niso tako značilni, ko prejšnji štirje.

Katekizem ima svoje vrline. V prvi vrsti ga priporoča preprost, poljuden slog. Težko razumljivih filozofskih izrazov ni v tekstu. Zelo dober pripomoček k uporabi in razumevanju nauka, ki se v katekizmu podaja, so tudi primeri oziroma razlage, ki so navedene skoraj pri vsakem vprašanju. Iz vsega se pač vidi, da je knjiga namenjena prostemu narodu in učencem ljudskih šol.

Od splošnega slovenskega katekizma se prekmurski loči zlasti v tem, da ima le tri dele, medtem ko jih ima slovenski pet. V prvem delu govori o veri, v drugem o zapovedih in v tretjem o sredstvih božje milosti. Razen tega vsebuje nekaj molitev, kratko razlago sv. maše in način ministrovanja.

Sliši se, da se pripravlja nova izdaja slovenskega katekizma, ki bo tudi razdeljena le na tri poglavja. Ker gotovo pride do večjih in manjših izprememb, morda ne bi bilo odveč, ako bi merodajni činitelji, pregledali tudi prekmurski katekizem.

Zunanja oblika je lična, papir fin, trpežen in tisk lep, čist. — Knjiga se dobi v Cirilovi tiskarni in stane Din 12.— Fr. K.

Dr. Lojze Čampa, Berlin:

Razgovor z delavskim ministrom Braunsom.

Minister dr. Brauns je nedvomno evropska osebnost, eden najodličnejših članov Centruma. Rojen je 3. januarja 1868 v Kölnu, studiral je teologijo, pozneje pa tudi narodno gospodarstvo in državne vede. Leta 1900 je postal direktor osrednjega vodstva »Volksverein für das katolische Deutschland« v München-Gladbachu in sprejel s tem enega najodgovornejših mest katoliškega življenja v Nemčiji sploh, kjer je zlasti skrbel za narodno-gospodarsko prosveto. Leta 1920 je bil izvoljen za poslanca v okraju Weser-Ems. Takoj mu je Centrum dal delavsko ministrstvo, katerega vodi od junija 1920 do danes brez prestanka. Literarno se je udejstvoval v mnogih narodno-gospodarskih delih, od katerih je zlasti važno delo »Die christliche Gewerkschaften«.

Vaš dopisnik je v razgovoru stavil na ministra dr. Braunsa naslednja vprašanja:

»V Nemčiji v Porenju in na Westfalskem je živelo okrog 30.000 Jugoslovanov. V domovini so se razširile govorice, da bodo naši delavci radi brezposelnosti izgnani iz Nemčije. Ali je, g. minister, to pričakovati in če ni, kako bi se dal zasigurati njihov položaj?«

Minister dr. Brauns: »Na podlagi statistike koncem leta 1925 je delalo v Porenju in na Westfalskem 6964 jugoslovanskih delavcev v industrijskih podjetjih. Od teh poseduje 6559 ali 91 odstotkov tako zvani »Befreiungsschein«. Inozemec, ki je v posesti tega lista, ne velja na nemškem delovnem trgu kot inozemski delavec, ampak je v vsakem oziru — delavsko posredovanje, zaposlenje, odpustitev — enakovreden domačemu delavcu. To pravno-urejeno stališče na podlagi »Befreiungsscheina« je inozemskemu delavcu dovolj znano. Ostali Jugoslovani, 405 po številu ali 9 odstotkov, se morejo zaposliti samo na tistih mestih, ki so prosta za inozemce. Popolna enakopravnost nizozemskih delavcev z domačini je z ozirom na sedanji položaj nemškega delovnega trga in ravnanja inozemstva v vprašanju zaposlitve nemških delojemalcev nemogoča.«

»Kako bi se vendar dalo urediti, g. minister, da bi bili tudi inozemski delavci v Nemčiji deležni vseh dobrot nemške socialno-politične zakonodaje, kot je Nemčija zagotovila Avstrijcem v medsebojni pogodbi, sklenjeni pred nekaj meseci? Ali bi ne bila taka pogodba možna tudi z drugimi državami?«

Minister dr. Brauns: »V nemški državi obstoja že sedaj stremljenje, da se da inozemskim delavcem možnost deležnosti na nemških socialno-političnih ustanovah. Posebno je stališče inozemskega delavca v vprašanjih delovnega prava, mezdnih in delovnih pogojev načeloma enako stališču nemških delavcev. Enako uživajo v polni meri delovno varstvo. Na polju socialnega zavarovanja uživajo inozemski državljani, ki se nahajajo v Nemčiji, vse pravice, ki pristojajo tuzemcem. Če se pa nahajajo v inozemstvu, predvidevajo zakonodaje skoro vseh dežel za ta slučaj gotove omejitve dajatev. Odtod tudi gotove ostrine za zavarovanca. Nemška socialna politika gre za ciljem priboriti načelu enakega ravnanja z domačimi in tujimi delavci na polju socialnega zavarovanja kolikor mogoče veliko veljavo; ona podpira posebno izrecno stremljenje mednarodnih delavskih konferenc v tej smeri. — Na splošno pa se na vprašanje, na kak način bi se sklenile medsebojne pogodbe z drugimi državami, ne da odgovoriti. Predpogoj za sklenitev takih pogodb je pred vsem ta, da je izvedla druga država nemškemu socialnemu zavarovanju odgovarjajoče zavarovanje. Z naraščajočim izenačenjem socialnega zavarovanja posameznih držav, predvsem glede zavarovalnih dajatev, se bodo dali meddržavni dogovori lažje skleniti kot do sedaj. Trenutno otežkočajo take pogodbe predvsem številne razlike v zavarovalni zakonodaji in valute. Zadnja velja tudi glede zavarovanja za slučaj brezposelnosti.«

»Kako se je, g. minister, izpopolnila nemška socialna zakonodaja, če se upošteva zakonodaja pred vojno?«

Minister dr. Brauns: »Socialno zavarovanje se je v primeri z mirovno dobo bistveno izpopolnilo. Zavarovanje za slučaj nezgode, bolezni, se je močneje poudarilo. Strokovno šolstvo, poklicno zavarovanje, vzpostavitev v delo je sedaj naloga zavarovanja za slučaj nezgode in javnega zavarovanja. Ustanovila so se sredstva posebne ljudske politike, kot je tedenska pomoč. Denarne dajatve so se spravile v sklad s kupno močjo denarja in k dajatvam socialnega zavarovanja so pristopile dopolnjujoče gotove skrbstvene dajatve.«

»Kako je bilo mogoče, g. minister, to socialno zakonodajo, ki uživa v inozemstvu sloves vzornosti, v težkih povojnih časih dejansko izvesti?«

Minister dr. Brauns: »Treba je bilo najskrbnejšega gospodarstva in štedenja. Vse moči je bilo treba zbrati in to namenom odgovarjajoče. Poleg tega so se izvedle številne poenostavitve.«

»Dovolite, g. minister, še eno vprašanje. Kakšne skušnje ste doživeli v Nemčiji z najrazličnejšimi obratnimi in drugimi delavskimi sveti?«

Minister dr. Brauns: »Misel obratnih svetov kot oblika enako upravičenega sodelovanja od strani delavstva se je predvsem izvedla v večjih obratih in na splošno tudi ohranila. Obratni sveti so se vsekako izkazali bolj dorastli nalogam, ki so se jim prenesle na socialno političnem polju kot pa na gospodarskem polju. Pričakovati pa je, da se bo po nadaljnji praktični izobrazbi delavstva v obratnem uradu, združeno s šolanjem v strokovnih organizacijah na eni strani in blagohotnejšega razumevanja delodajalcev na drugi strani, posrečilo odpraviti še obstoječe nedostatke pri izvedbi misli obratnih svetov. Sodelovanje delodajalcev in delojemalcev v državnem gospodarskem svetu pa mnogo pripomore k medsebojnemu razumevanju in zenačenju nasprotstev v vseh velikih socialnih, gospodarskih in finančno-političnih vprašanjih. Kot strokovna korporacija za nasvete vladi se je že obstoječi začasni državno gospodarski svet ohranil. Tudi bodoči, ki bo kmalu začasnega nadomestil, bo imel v glavnem le posvetovalno in nasvetovalno nalogo. Kar se pa tiče svetov srednje stopnje kot so okrajni gospodarski sveti, pa je treba čakati nadaljnjega razčiščevanja.« —

Izvajanjem ministra dr. Braunsa v pogledu zahtev socialno-političnega delovanja nas samih in naše države ni ničesar pripomniti, povedo dovolj. Westfalski Slovenci-rudarji pa govore tudi dovolj in sicer: prvič, da je danes skrbno odsvetovati vsakemu slovenskemu delavcu iti s trebuhom za kruhom v Nemčijo. Drugič: da pride vendar enkrat že čas, da bogata neizrabljena lepa naša domovina, ko je toliko načrtov o ozdravljenju gospodarske krize, preskrbi kruha svojim sinovom doma...

Bilanca angleškega premogarskega štrajka.

London, novembra 1926.

A. Baldwin, ministrski predsednik Velike Britanije, je porabil priliko izpopolnilne volitve v Howdenshire, da natančno določi vladno stališče v sedanji premogovni krizi. Izrazil se je takole: »Premogovna industrija mora v isti meri kot vsaka industrija stati na svojih lastnih nogah. Javnost bi ne bila prav poučena, če bi še vedno pričakovala uspehov od vladne intervencije. Mi smo storili vse, kar je bilo storiti. Vlada bi krizo samo še povečala in podaljšala, če bi se še nadalje vmešavala v zadevo, katero morata v prvi vrsti rešiti prizadeti stranki sami.« — Vlada se je s tem umaknila nazaj na tradicijonelno stališče, ki so ga v enakih prilikah zavzemale vse njene predhodnice. Pristavimo lahko, da je bil čas za to, a da bi bilo še boljše, ako bi se bila umaknila pred 8. julijem in tako prihranila krizi težko in sedaj skoroda pretežko breme osemurnega delavnika. Danes premogovna industrija lahko zahteva osemurni delavnik in bo še vedno v mejah legalnosti, medtem ko so pred 8. julijem imeli delavci zakon na svoji strani ter so industrijcem lahko oponirali z legalno obrambo. Tako je vlada vrgla v ribnik velik kamen in ko se je voda skalila, se je sramežljivo skrila za grm.

A konflikt je postal v toliko jasnejši, da si stojita nasproti samo delavec in delodajalec. Prvi podpiran od splošnih simpatij, a v rokah sanjaških voditeljev; drugi z odijem javnega mnenja nad seboj, a pod vodstvom energičnih in praktičnih šefov. Prvi s pravico na svoji strani, ki jo pa nezmožni voditelji tako pačijo, da jo delajo antipatično, drugi pa zagovarjajoč prav za prav že zgubljeno tožbo tako fino in previdno, da dobiva privlačno obliko.

Od približno 1 milijon 100.000 premogarjev jih je dne 30. oktobra delalo že 293.557, in sicer na podlagi distriktnih pogodb, ki so jih sklenili s posestniki v zobe negativnemu stališču njihove strokovne organizacije. Spočetka je bil štrajk splošen, ker koncem majnika ni delalo več kot 37.262 delavcev. Da je število »lomilcev« naraslo na četrt milijona, pomeni vsaj toliko, da je položaj, ki si ga je ustvaril Mr. Cook, postal pač zelo neugoden.

Delavci, ki, naj bo še enkrat podčrtano, imajo res pravico na svoji strani, so v sedemmesečnem štrajku zaigrali sedemurni delavnik, nato princip nacionalnega plačilnega minimuma, nakar je celo šla po vodi nacionalna delovna pogodba, tako da ne bo preostajalo nazadnje nič drugega, kot pa slabe distriktne oziroma lokalne delovne pogodbe, ki jih bo lačnemu delavstvu vsiljevala industrija, dokler oficielni delegati premogarjev vztrajajo na svojem neplodovitem zanikavanju vsakega predloga, ki se jim stavi.

Bivši tajnik premogarske Zveze Mr. Frank Hodges, ki je bil eden izmed najbolj briljantnih ministrov v Ramsay Mac Donaldovi delavski vladi, in je sedaj tajnik mednarodne zveze premogarjev, je že davno objavil zelo dalekovidne misli o praktični rešitvi krize. Sprva bi bil sprejel princip znižanja plače ter svojo energijo obrnil na takojšnjo izvedbo reformne zakonodaje, ki jo našteva Report Samuel. »Na ta način bi bil delavec nosil bremena samo kratek čas, ker bi reforma premogovno industrijo hitro osvežila ter ji omogočila, da bi plačevala višjo mezdo.« Njegov klic se je preslišal. V drugič je posegel v krizo, ko so delavci že zgubili sedemurni delavnik ter so stali pred alternativo, da zaigrajo še nacionalno delovno pogodbo. »Kaj pomeni princip v vprašanju, kjer igra kruh najvažnejšo vlogo?«, tako piše, »kakšno vrednost ima za premogarja zavest, da brani princip, ko pa je lačen in peha svojo družino v bedo? Ali bi se ne dalo sprejeti distriktnih delovnih pogodb? Sprejmimo jih! Saj lahko distriktne delovne pogodbe dogovorno sestavimo tako, da bodo v praksi enakovredne z nacionalno!« A tudi ta praktični nasvet je ostal brez odmeva pri centrali premogarske zveze. Mr. Cook je hotel, da se varuje neomadeževana doktrina.

Zaenkrat se torej lahko trdi, da je premogarska zveza s svojo nepraktično politiko možnost nacionalizacije premogovne industrije če ne onemogočila, pa vsaj oddaljila. Na vigred se je dozdevalo, da je nacionalizacija pred durmi. Danes je razgled v bodočnost manj obetajoč. Pa kakoršenkoli bo tudi uspeh oziroma neuspeh sedanjega boja, premogovno vprašanje s tem še ne bo rešeno. Čim slabši bodo pogoji, pod katerimi bo delavec šel nazaj v jamo, tim prej bo izbruhnil nov ogenj. A večkratnega ponavljanja takih velikanskih gospodarskih potresov Anglija ne bo mogla prenašati. Premog je njena »basic industry« (temeljna industrija) in zato mora v njej napraviti red. Ko se konflikt konča, potem naj vlada gre na delo ter naj pride pred zbornico z zakonskimi predlogi, ki bodo to industrijo v bodoče obvarovali pred novimi sunki. Rešitev, ki bo izrasla iz sedanjega boja, ne bo rešitev, ako vlada ne pokaže energije Disraelija ali Gladstona ali Lloyd Georgeja, ki so, oči odprte v bodočnost in uho napeto za pulz socialnega razvoja, našli pravilno zakonodajo, ki je ob danem trenutku, recimo v časih socialnih in gospodarskih revolucij, našla Anglijo in njen socialno-ekonomski organizem pripravljen za napredek.

Končno še nekaj statističnih podatkov, ki naj ilustrirajo gospodarske posledice industrijskega boja v Angliji. Kotonska industrija je izgubila do danes 22,400.000 funtov, volnena industrija je izračunala deficit na 3,500.000 funtov. Metalurgična industrija izkazuje izgubo za 7,200.000 funtov in železna industrija za 2,500.000 funtov. Kemična industrija je plačala mamonu štrajku 840.000 funtov in predilnice 800.000 funtov. Delavnice za ladje so izgubile 9,300.000 funtov in dohodki železnic so se znižali za 26,000.000 funtov. Nadalje se lahko ugotovi, da je izvozna trgovina na splošno trpela za 100 milijonov funtov škode. Če pristavimo še, da je delavstvo izgubilo na plači okrog 92 milijonov funtov ,dobimo zelo zelo temno bilanco. Tako znaša gospodarska izguba, povzročena po sedemmesečnem štrajku, okrog 270 milijonov funtov, torej dvakrat več, kot pa se ceni celokupna vrednost angleških premogovnikov (270 milijonov funtov znaša okrog 48 miljard dinarjev).

Katoliški svet

NOVE CERKVE NA BAVARSKEM.

Z veseljem se bodo verni Bavarci vedno spominjali letošnjega leta. Postavili so 18 cerkva in kapel. Pri blagoslovitvi nove cerkve sv. Korbinijana v Monakovem je izrekel kardinal Faulhaber v govoru tudi te besede: »Gospod, dal si vinogradu sv. Korbinijana mnogo novih cerkva in mnogo novih oltarjev; daj mu tudi veliko dobrih duhovnikov in veliko dobrih apostolov-laikov.«

UNIJATI NA POLJSKEM.

Z veseljem opažamo, da se razkolna duhovščina korakoma približuje katol. Cerkvi. Pred pol leta sta se v Vilni priključila pravoslaven duhovnik in en psalmist arhimandritu Morozowu. Kmalu nato sta zopet odpadla in oropala v Morozowovi odsotnosti njegovo cerkev. A policija je oropane predmete spet vrnila njihovemu gospodu. (Pravoslavnim seveda to ni po volji.) Odpadnika sta pred kratkim ponovno prosila Morozowa milosti, toda dosegla najbrž ničesar ne bosta, ker je ta prelat že dobil novega vikarja, in sicer nedavno konvertiranega (pravoslavnega) duhovnika Sjesnobroskija. Prej častnik je služboval 4 leta kot svečenik in objavil v Vilni celo vrsto predavanj o temi: »Zakaj sem postal unijat?«

V Albertynu se bo otvoril novicijat družbe Jezusove vzhodnega obreda; novinci se še sprejemajo. — P. August Graf Galen, goreč sotrudnik misijonskega gibanja v Wienu, izdaja periodičen organ »Catholic Union Bulletin«.

RADIO V SLUŽBI VERE.

Angleški časopis »Catholic Times« poroča, da se more po izjavi nekega ameriškega jezuita v bodoče v Ameriki računati na približno 80.000 spreobrnenj letno. To pa po zaslugi brezžičnega telefona, ki omogočuje, da posluša vsako nedeljo katoliške pridige milijon ljudi, ki bi sicer božje besede nikdar ne slišali.

PROTESTANTSKO MISIJONSKO DELO.

V Johannisburgu v Afriki se je pred kratkim štiridesetič poročil culuški kralj Salomon Paramount, ki je po veri protestant. Poročal je protestantski misijonar. Kralj in nevesta kakor vsi svatje so bili oblečeni po najnovejši pariški modi. Kralj je nosil na glavi cilinder, a v rokah je imel krasno palico z zlatim držajem, ki mu jo je podaril angleški prestolonaslednik. Njegova 40. živa žena je bila oblečena v svitlomodro svilo, na glavi je imela pajčolan in oranžno cvetje. Kakor se vidi, protestantizem črnim Veličanstvom ne dela neprilik zaradi mnogoženstva.

To in ono

NADA PREGNANCEV.

Neki ruski časopis v Parizu se je obrnil na vodilne ruske politike, pisatelje in učenjake z vprašanjem: Kdaj se vrnemo v Rusijo? — Odgovori, ki so prišli na to okrožnico, so zelo značilni in dokazujejo, da emigrantski krogi ruske inteligence računajo s tem, da je boljševizem v izumiranju.

Pavel Miljukov, vodja ruske konstitucionalno-demokratske stranke (kadetov) in glavni urednik pariškega ruskega dnevnika »Poslednija Novosti«, piše: »Kdaj se vrnemo v Rusijo? to je vprašanje, na katero je zelo težko odgovoriti. Toda eno že danes lahko z gotovostjo rečem: vsak dan nas bolj približuje uri, ko bomo zapustili tujino in se povrnili v domovino.«

Znani pisatelj Ivan Bunin, avtor romana »Mitjina ljubezen«, je odgovoril: »Ne vem, kdaj se bomo mogli vrniti v Rusijo, toda srce mi pravi, da začetkom leta 1928.«

General Baratov, predsednik zveze ruskih invalidov v inozemstvu, je odgovoril s sledečimi slutenj polnimi besedami: »Kdaj se vrnemo v Rusijo? Kadar se bomo izkazali tega vredni. Bodočnost je ljudem vedno zakrita, toda ljudje imajo moč, da se pripravijo na bodoče dogodke in izkažejo njih vredne.«

TRAGEDIJA RODBINE.

V Berlinu se je odigrala te dni strašna rodbinska tragedija. Pisar Henrik Jansen, težko bolan na vnetju pljuč, je čutil, da se bliža njegova zadnja ura in je poklical k sebi svoje hčerko Katarino, ki jo je nad vse na svetu ljubil. Ko jo je objel, je naenkrat zgrabil nož in ga zasadil dekletu večkrat divje v prsi, nato pa še sebi v srce, kričeč: Ne morem pustiti svojega otroka samega na svetu, brez vsakega varstva! — Mati, ki je bila priča tega strašnega prizora, je omedlela in zblaznela.

OTROCI — ATENTATORJI.

V Warburgu na Nemškem je našel železniški čuvaj na progi velik kup kamenja, in sicer nekoliko minut pred prihodom berlinskega brzovlaka. Ko bi bil vlak trčil ob to kamenje, bi ga bilo gotovo vrglo iz tira in zgodila bi se katastrofa. Kmalu so tudi našli krivce; dve deklici od 10 in 12 let in pa 9letnega dečka. Ti so bili skriti v bližini, da vidijo železniško nesrečo. To je gotovo že deseti slučaj, da otročad poskuša atentat na vlak, in kakor znano, se je dvakrat tudi res na ta način zgodila nesreča na železnici, kjer je bilo tudi več človeških žrtev. Vse žalostne posledice dandanašnje slabe vzgoje dece.

NAPOLEONOVA ŠOLSKA SPRIČEVALA.

Znano je, da je imel Napoleon zelo grdo pisavo, tako da se je včasih komaj dalo brati, kar je načečkal. Zraven je delal tudi debele pravopisne napake, kar je kazalo, da ni bil v šoli ravno priden učenec.

Vendar ga je eden njegovih profesorjev, Keralis, pohvalil kot izvrstnega matematika in dobrega zgodovinarja. Spričevalo, ka ga je dobil Napoleon od tega profesorja, se glasi:

»Izvrstnega telesnega sestava in zdravja, pošten, hvaležen, blag in pokoren. Višina: 1 meter, 6 centimetrov. Izvrsten v matematiki; zelo se zanima za zgodovino in geografijo, toda zelo je slab iz risanja, petja in glasbe. To leto nosi v sebi neki plamen, in treba paziti, da ta ogenj v njem ne ugasne.«

Temu nasproti pa je bilo spričevalo iz brijenske šole malo drugačnejše. Njegov značaj je opisan tako-le: Razbojniška natura, samovoljen, trmast.

FILOZOF.

»Vi pravite, da ste umetnik?«

»Da.«

»Katero umetnost pa gojite?«

»Da živim v današnjih časih.«

PRI VOJAŠKEM IZPITU.

»Kaj je prvi pogoj, da vojaka pokopljejo z vojaškimi častmi?«

»Da je mrtev!«

PO OBSODBI.

Obsojenec (obupano): »Oh, da bi se ne bil nikoli rodil!«

Sodnik: »E, zdaj je prepozno! To ste morali prej pomisliti!«

Gospodarstvo

Železniška zveza Slovenije z morjem.

Kakor je bilo že v torkovi številki Slovenca objavljeno, se bo vršila danes ob 10 dopoldne v prostorih Kranjske hranilnice v Knaflijevi ulici 9 od zbornice za trgovino, obrt in industrijo sklicana predkonferenca interesentov za zgraditev in dopolnitev železniškega omrežja Slovenije.

Najvažnejši železniški problem Slovenije je sedaj: Železniška zveza Slovenije s Sušakom. Za to zvezo sta javnosti znana projekt g. Mussila, ki veže Kočevje—Brod na Kupi—Brod Moravice, in projekt g. Klodiča Kočevje—Severin na Kupi—Vrbovsko Sever z zvezno progo Črnomelj—Severin na Kupi.

V prihodnjih številkah »Slovenca« bomo objavili javnosti še nepoznano tretjo varijanto, projektirano po g. vladnem svetniku Fran Župneku, s točnim tehničnim, gospodarskim in strategičnim popisom trase. Ta trasa veže Kočevje—Štalcarji—Čabar—Delnice z zvezno progo: Črnomelj—Stari trg—Nemška Loka—Štalcarji.

Najvažnejše pri tej trasi je dejstvo, da teče skozi pokrajine, ki so prirodno bogate, bo pritegnila ves tranzit iz Poljske, Slovaške in Ogrske na Sušak ter ne presega vzpona 11 pro mile na progi Kočevje—Delnice in 13.4 pro mille na progi Črnomelj—Štalcarji.

Kakor znano, je g. Župnek projektiral belokranjsko železnico preko Črnomlja, ki se je po njegovih načrtih tudi izgradila. Vrh tega je projektiral in izdelal celo vrsto gospodarsko-melijoracijskih projektov, kot vodovodov, cest in regulacij, katerih zadnje veliko delo je bila regulacija in osušenje Cerkniškega jezera, kar se je smatralo za neizvršljivo. Njegove železniške načrte: Logatec—Godovič—Črni Vrh—Col—Ajdovščina je dalo vojno ministrstvo med svetovno vojno le na podlagi njegovih topografičnih skic kratkomalo izpeljati.

* * *

Delnice Ljubljanske kreditne banke. Pred šestimi dnevi je bilo na ljubljanski borzi eksekutivnim potom prodanih večje število delnic Ljubljanske kreditne banke, in sicer po kurzu 140 Din. Kakor poroča »Neue Freie Presse«, je bilo prodanih 60.000 delnic, ki so se do sedaj nahajale v portfeju Slavenske banke. Kupil jih je baje konzorcij, ki stoji blizu Ljubljanski kreditni banki.

Naš izvoz jabolk. Inozemstvo kaže v zadnjem času mnogo zanimanja za naša jabolka, katera kupuje predvsem v onih krajih, v katerih je izvoz že organiziran. Za tekoče leto se računa, da bomo izvozili najmanj 5000 vagonov jabolk.

Hmelj. Čeprav je v Češkoslovaški hmeljarstvo zelo razvito, vendar je Češkoslovaška primorana uvažati gotove vrste hmelja, in to iz Jugoslavije, Poljske in Belgije. V oktobru je Češkoslovaška uvozila 1438 centov hmelja, od tega več kot polovico (735 centov) iz Jugoslavije.

Dobava dežnih plaščev. Osrednje poveljništvo drž. varnostne straže v Ljubljani razpisuje dobavo 268 komadov dežnih plaščev za varnostno stražo ljubljanske in mariborske oblasti.

Vpisi v zadružni register. Vpisale so se nastopne zadruge: Vrborejska zadruga v Notranjih goricah r. z. z o. z.; Hranilnica in posojilnica v Pečarovcih r. z. z n. z.; Kmečka hranilnica in posojilnica v Predanovcih r. z. z n. z.; Pašniška in živinorejska zadruga v Ribnici na Pohorju r. z. z o. z.; Hranilnica in posojilnica pri Sv. Jurju v Prekmurju r. z. z n. z.; Zadružna elektrarna v Št. Ilju v Slov. gor. r. z. z o. z.

Združene države severne Amerike vračajo že plačane davke. Zakladni urad Združenih držav sev. Amerike poroča oficijelno, da se bo v kratkem predložil kongresu zakon, po katerem bo država davkoplačevalcem vrnila 10—12% v l. 1925. plačanih davkov. Navzlic ponovnim znižanjem davkov se državni dohodki stalno večajo.

Agence Commerciale Franco-Yougoslave. Iz Pariza zvemo, da se je tam ustanovilo novo podjetje pod imenom Agence Commerciale Franco-Yougoslave. Zdi se, da je namen te trgovske pisarne, skrbeti v prvi vrsti za dobre trgovske odnošaje med Francijo in Slovenijo. Kot taka bi bila seveda velike važnosti za naše trgovske interesente, ki iščejo trgovskih zvez s Francijo. Naša izvozna in uvozna trgovina bi s tem dobila na mestu strokovno pomoč, ki jo je do sedaj žal pogrešala. Organizacijo in vodstvo te trgovske poslovalnice je prevzel g. Franc Mikolič, sin posestnika in trgovca Franca Mikolič iz Sodražice na Dolenjskem. G. Franc Mikolič razpolaga z zadostnim trgovskim strokovnim znanjem, tako da se nam dozdeva, da bo ustanova pod njegovim vodstvom dosegla zaželjeni cilj. Kot poročevalci seveda ne moremo in ne smemo storiti več, kot otvoritev tega slovenskega podjetja naši javnosti naznaniti, ter jo povabiti, da ga v svojih trgovskih odnošajih s Francijo vpošteva in podpira. Pristaviti pa hočemo, da nas izredno veseli, kakor vsikdar, kadar naši Slovenci uspejo v tujini, da se je našla slovenska rešitev za slovenski problem. Naslov podjetja je sledeči: Franc Mikolič, Agence Com. Franco-Yougosl., 130, rue Ordener, Paris 18e.

Mednarodni kartel železarn zvišal produkcijo. Dne 5. t. m. so se zbrali zastopniki železarn v Luksenburgu in sklenili zvišati produkcijsko kvoto za 2 milijona ton na 29,287.000 ton. Tako odpade sedaj na Nemčijo 12,640.000 ton, na Francijo 9 mil. 132.000 ton, na Belgijo 3,385.000 ton, na Luksenburg 2,431.000 ton, na Saarsko ozemlje 1693 ton. Predlagalo se je celo, da se z ozirom na veliko povpraševanje po surovem jeklu zviša produkcijska kvota na 32 milijonov ton. — Iz tega povišanja je sklepati, da se je konjunktura v zapadni Evropi obrnila na bolje. To zboljšanje je pripisati v prvi vrsti posledicam štrajka angleških rudarjev. Po cenitvi bivšega angleškega zakladnega kanclerja Sir Roberta Hornea je na eni strani Anglija vsled štrajka utrpela 400 milijonov funtov škode (110 milijard dinarjev ali toliko, kolikor znaša naš državni proračun v 9 letih), na drugi strani pa je kontinentalna zapadna Evropa imela od štrajka velike koristi. Produkcija premoga, železa in jekla se je znatno dvignila in s tem je bilo povzročeno precejšnjo zboljšanje konjunkture.

Praška kreditna banka je kupila vse delnice sladkorne tovarne v Crvenki. Kakor smo pred kratkim poročali, je Praška kreditna banka kupila večino delnic sladkorne tovarne v Crvencih (Vojvodina) in si obenem osigurala opcijo na ostale delnice. Kakor sedaj poroča »Prager Presse«, je Praška kreditna banka kupila še ostale delnice, tako da je omenjena sladkorna tovarna prešla v njeno izključno last.

Nova ekspanzija švedskega vžigalčnega trusta. Švedski vžigalni trust, ki je znan po svojih brezobzirnih konkurenčnih metodah, bo v kratkem povečal delniško glavnico za 22½ milij. dolarjev. Lastna sredstva trusta se bodo s tem povečala na 900 milijonov švedskih kron (13½ milijard dinarjev). Grška vlada je pred kratkim trustu odstopila vžigalčni monopol za 28 let. Tudi s portugalsko vlado je trust sklenil sličen aranžma; poleg tega pa je v zadnjem času kupil tri velike tovarne vžigalic.

Pocenitev železniškega obrata potom elektrifikacije. Elektrifikacija železniškega prometa zavzema v modernih državah vedno večje dimenzije in to predvsem v Franciji, Italiji, Nemčiji, Švici, Avstriji — in seveda tudi v Ameriki. Čeprav so za elektrifikacijo potrebni ogromni kapitali, se obrat na elektrificiranih progah znatno poceni. Najboljša parna lokomotiva more izrabiti le 5—6% energije, ki nam jo da premog. Z isto količino premoga se more pri električnem obratu doseči trikrat večji prometni efekt in to v najmanj ekonomičnem slučaju, pri uporabi toka iz kaloričnih central. Razmerje je seveda znatno ugodnejše, če se uporablja za pridobivanje gonilne energije vodna moč, torej pri uporabi toka iz hidroelektričnih central. Računski zaključki obratujočih elektrificiranih prog so zelo ugodni. Pri upoštevanju visokih stroškov za obresti in amortizacijo kapitala se celokupni obratni stroški na elektrificiranih progah znižajo za 11—19 odstotkov. Problem elektrifikacije železnic je v Jugoslaviji še v povojih, čeprav so nam z ozirom na ogromne neizrabljene vodne sile dani najugodnejši pogoji.

Borza

10. novembra 1926.

DENAR.

Zagreb. Pešta 7.935—7.965 (7.96—7.99), Berlin 13.465—13.495 (13.475—13.505), Italija 234.16 do 236.16 (236.12—238.12), London 274.60—275.40 (274.696—275.496), Newyork 56.53—56.73 (56.53 do 56.73), Pariz 182—184 (182—184), Praga 167.70 do 168.50 (167.70—168.50), Dunaj 7.9848—8.0148 (800), Curih 10.9275—10.9575 (10.9425).

Curih. Pešta 72.65 (72.5625), Berlin 123.10 (123.125), Italija 21.60 (21.65), London 25.135 (25.1425), Newyork 518.50 (518.50), Pariz 16.575 (16.9225), Praga 15.37 (15.37), Dunaj 73.075 (73.15), Bukarešt 2.80 (2.875), Sofija 3.75 (3.74), Varšava 59 (58.50), Amsterdam 207.3125 (207.3625), Bruselj 72.20 (72.20).

Praga. Devize: Lira 140.075, Zagreb 59.465, Pariz 107.675, London 163.45, Newyork 33.70.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.49125, Kodanj 188.55, London 34.355, Milan 29.57, Newyork 708.45, Pariz 22.73, Varšava 78.45. — Valute: dolarji 706.50, angleški funt 34.28, francoski frank 22.77, lira 29.37, dinar 12.4825, češkoslovaška krona 20.975.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 75 bl., vojna odškodnina 325 bl., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 195—198, Ljublj. kreditna 140 den., Merkantilna 97—100, Prašteđiona 865 do 867, Kred. zavod 165—175, Strojne 90 den., Trbovlje 325 den., Vevče 105 den., Stavbna 55—65, Šešir 104 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 76.50—77, agrari 43.50—44, vojna odškodnina 330.50—332, kasa 330 do 332, dec. 331—334, Hrv. esk. 100—101, Kred. 100 den., Hipobanka 56.25—57, Jugobanka 95 do 96.50, Prašteđiona 865—867.50, Ljublj. kreditna 150 zaklj., Srpska 130 den., Narodna banka 4250 den., Šećerana 410—425, Nihag 12 bl., Gutmann 260 bl., Slavex 100 den., Slavonija 32—34, Trbovlje 330—340, Vevče 105 den.

Dunaj. Don.-sav.-jadr. 805.000, Živno 752.000, Alpine 396.000, Greinitz 71.000, Kranjska industrijska 440.000, Trbovlje 428.000, Hrv. esk. 140.200, Leykam 120.800, Hip. banka 72.000, Avstrijske tvornice za dušik 226.000, Gutmann 355.000, Slavonija 42.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Bukova drva, suha, meterska, fco vag. meja 23 den. Hrastova drva, suha, meterska, fco vag. meja 20 den. Bukove okroglice, suhe, fco vag. meja 19 den. Hrastove okroglice, suhe, fco vag. meja 18 den. Hrastovi plohi, neobrobljeni, od 2 m napr., 70, 80, 90, 100, 130 mm, fco vagon nakladalna postaja 1000 bl.

Žito in poljski pridelki: Pšenica bačka, 75-76, 2 odstotna, fco nakladalna postaja 295 bl.; pšenica, 73-74, fco vag. nakl. post. 290 bl.; koruza umetno sušena, fco vag nakl. postaja 170 bl.; koruza nova, času primerna suha, fco 130 bl.; koruza nova, času primerno suha, za december, fco vag., nakl. postaja 135 bl.; koruza nova, času primerno suha, za januar, fco vag. nakl. postaja 140 bl.; činkvantin baranjski. fco vag. nakl. postaja 235 bl.; koruza nova v storžu, fco vag. nakl. post. 90 bl.; ajda prekmurska, fco vag. nakl. post. 330 bl.; proso prekmursko, fco vag. nakl. post. 230 bl.; rž, 71-72, 2 odstot., fco vag. nakl. post. 217.50 bl.; oves novi, fco vag. nakl. postaja 165 bl.; ječmen krmilni, 62-63, fco vag. nakl. postaja 170 bl.; ječmen krmilni, 63-64, fco vag. nakl. postaja 180 bl.; ječmen letni, 65-66, fco vag. nakl. post. 192.50 bl.; otrobi drobni, fco vag. nakl. post. 125 bl.; fižol beli, 3—4 odstot. fco vag. nakl. post. 180 bl.; fižol rmeni, 3—4 odstot., fco vag. naklad. post. 180 bl.; krompir, fco vag. slov. postaja 135 bl.; laneno seme, fco Ljubljana 380 den.; laneno seme Podravina, fco Ljubljana 370 den.

Enrilo

Splošno priljubljen kavni nadomestek okusen i cenen.

Dobiva se v vseh dobro asortiranih **kolonijalnih trgovinah.**

PREGLED VREMENA
od 4. do 8. novembra 1926.

4. Slab zračni tlak je prodrl od zahoda v Sredozemsko morje do Italije; v splošnem se izravnava in njegov najnižji barometer kaže danes za 7 mm više t. j. 756 (Marseille). Čvrsti tlak se drži z lepim vremenom v srednji in južnovzhodni Evropi. V predelih dolnje Donave brije vzhodnik košava. Dežuje v Sloveniji, Hrvatski in Bosni. V S. H. S., v srednji in vzhodni Evropi toplota nazaduje, v južnovzhodni napreduje.

5. Vzhodna Evropa ima ob visokem barometru lepo, mirno, tudi meglovito vreme. Njegova južnozahodna meja proti sredozemskemu slabemu zračnemu tlaku (758) se vije vzdolž vzhodne obali Italije. Pod vplivom sredozemske depresije je toplota pri nas nekoliko porastla in dežja smo imeli v Sloveniji največ. Od severozahodnega Atlantika valovi nova depresija nenavadno nizkega barometra (Irska 727 mm) vsmerjena tudi k Sredozemskemu morju.

6. Močan tlak in vreme v vzhodni Evropi nespremenjena. Slab atlantski tlak se polnjuje in giblje počasi tudi k Sredozemskemu morju. Sredozemska depresija od zadnjih dni daje nekaterim krajem obilno padavin (Mostar 43). Toplota je v S. H. S. nekoliko porastla.

7. Visok tlak v severni in srednji Rusiji se je ognil severnemu delu atlantske depresije, katera si gladi pot k Baltiku in Črnemu morju (Danska 742); drži se pa še v glavnem na južnem Balkanu s čistim, mestoma meglovitim in hladnejšim ozračjem. Široko na našem Primorju je zmeren, deževalo je neznatno v Sloveniji, več v Dalmaciji.

8. Tlak zračnih plasti nad srednjim in vzhodnim Balkanom traja; njihovo vreme večinoma meglovito ali oblačno, nedeževno. Od Atlantika je v pogonu novo in znatno oslabljenje tlaka (Brest 738), katero nam nadaljuje deževno in toplo vreme zadnjih 14 dni.

Pregled toplote v gorenji dobi:

Spitsbergi	—	-6	—	-1	-4
Leningrad	—	-2	1	—	4
Moskva	—	0	8	—	3
Stockholm	—	3	7	—	4
Varšava	7	6	10	9	—
Budapest	7	5	8	—	12
München	—	4	13	11	2
Berlin	5	6	7	8	9
Seydisfjord	—	3	—	—	4
London	—	11	8	3	9
Pariz	4	5	8	9	6
Lyon	—	8	4	—	10
Rim	12	13	11	12	15
Messina	22	21	19	17	19
Sofija	3	7	—	4	4
Bukarešt	—	10	6	—	—

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 10. novembra 1926. Višina barometra 308·8 m

Opazovanja kraj	čas	Barometer	Toplota v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavin ob opazovanju	Vrsta padavin v mm do 7h	Najvišja temp.	Najnižja temp.
Ljubljana (dvorec)	7	762·5	13·0	95	ENE 1·5	10	po dežju	31·7		
	8	762·7	11·4	97	N 0·5	10				
	14	763·1	17·9	65	SW 0·5	10	dež			
	21	763·7	16·3	75	SW 0·5	9	megleno		16·7	11·8
Maribor		765·1	10·0	87	mirno	10	dež	4·0	20	10
Zagreb		764·3	15·0	90	S 1·5	10		8·0	19	14
Belgrad	8	765·3	17·0	68	mirno	6			22	16
Sarajevo		765·6	17·0	66	S 3	10			18	14
Skoplje		770·0	8·0	71	mirno	9			18	4
Dubrovnik		766·5	20·0	76	S 9	6			20	22
Split		764·9	18·0	93	S 16	10	morje zm.		19	18
Praga	7	763·2	7·0	—	mirno	5		0·4	12	7

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Dunajska vremenska napoved za četrtek, 11. novembra 1926: Oblačno, padavine, toplo

Povpr. barom. višji ko včeraj za mm 5.7.

Sir H. Rider Haggard: 38

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Naposled se mi je srce zopet ojunačilo; imel sem celo poguma, da sem opazoval lepoto noči. Morje je bilo gladko kakor mlakuža, nobena sapica se ni ganila; ko pa je mesec začel zahajati, so se po vsem nebu prikazale neštete zvezde, ki so bile tako jasne, kakor jih ne vidimo na Angleškem. Naposled so tudi zvezde obledele in zora je jela rdečiti vzhod, za njo pa so se prikazali prvi solnčni žarki. A sedaj nisem mogel videti niti petdeset korakov daleč okrog sebe, ker se je nad mirnimi vodami pojavila gosta megla, ki se je vlačila dobro uro. Ko je solnce popolnoma vzšlo, se je megla razkadila in opazil sem, da sem se bil že zelo oddaljil od ladje; videl sem samo še njene jambore, ki so postajali vedno manjši in nejasnejši, dokler niso izginili. Morje je bilo brez megle razen v eni smeri, kjer je bila prav gosta; nisem pa razumel, zakaj se je držala baš tam in nikjer drugje.

Kmalu nato je pričelo pripekati solnce in s solncem so se pričele moje muke; že en dan in eno noč nisem imel kapljice pijače na jeziku, če izvzamem požirek žganja, ki mi ga je bil dal mornar na suženjski ladji. Ne bom nadrobno popisoval tega trpljenja; zadostuje naj, da rečem, da si nikdo niti misliti ne more, kdor ni uro za uro stal v sodu, gologlav in s suhim grlom v pripekajoči vročini tropičnega solnca, katero je zopet odžarivala kakor steklo gladka morska gladina. Sčasoma so me obšle slabosti in omotica in le s težavo sem se obvaroval, da nisem padel v morje; naposled pa me je objelo neko spanje ali nezavest, iz katere me je prebudil glas vreščečih ptic in tekoče vode. Odprl sem oči; v neznansko začudenje in veselje sem spoznal, da je tisto, o čemur sem mislil, da je plast megle, bila v resnici nizka zemlja in da sem z morskim pritokom hitro plaval proti peščeni sipini ob ustju velike reke. Ptičji glasovi so prihajali od ogromnih jat morskih galebov, ki so prežali po plitvinah na ribe, ki so iskale živeža ob stekanju sladke in slane vode. Ko sem opazoval te ptice, sem videl, kako je eden galebov ujel ribo, ki gotovo ni tehtala manj kot tri funte, in jo skušal dvigniti iz vode. Ker se mu pa to ni posrečilo, je kljuval ribo na glavo, dokler je ni ubil, in jo pričel požirati baš, ko sem jaz priplaval v svojem čolnu do tistega kraja in planil nadenj, da bi mu jo odvzel. Dva tri hipe pozneje sem jo požiral surovo, dasi se čudno sliši, in odkrito priznam, da ne vem, da bi bil kdaj jedel z večjim tekom ali da bi me bila jed bolj pokrepčala.

Ko sem povžil vse, kar sem mogel, ne da bi pil vodo, sem vtaknil ostanek ribe v žep jopiča in se v mislih obrnil proti valovom ob sipini. Kmalu mi je bilo jasno, da stoječ v čolnu ne bom mogel priti čez nje: zavoljo tega sem zajahal čoln. Dospel sem v valove, kjer sem imel mnogo truda, da sem se obdržal v svojem položaju, kajti morski pritok me je nesel brzo naprej in tekom pol ure sem imel valove za seboj in sem se nahajal v ustju velike reke. Sreča mi je bila še nadalje mila: po reki je plaval kos lesa. Ujel sem ga in ga porabil kot veslo in z njegovo močjo sem mogel naravnati čoln proti bregu, ki je bil poraščen z gostim trstjem, med katerim so rastla lepa visoka drevesa s šopi velikih orehov v vršičkih. Do tega brega sem dospel brez vsake nezgode po dobrih deset ur trajajoči vožnji v sodu; vendar je bilo to zgolj naključje ali kaj, kajti tam je mrgolelo strašnih plazivcev, katerim pravijo nekateri krokodili nekateri aligatorji. Vendar dotlej še nisem poznal teh živali.

Baš o pravem času sem dospel do kopne zemlje; preden sem bil na bregu, se je morski pritok obrnil in pritok in morski tok me je nesel zopet nazaj na morje, odkoder bi se gotovo nikoli več ne vrnil. Poslednjih deset minut sem moral napeti vse moči, da sem mogel z vso silo poganjati sod proti bregu. Naposled sem opazil, da plava po komaj štiri čevlje globoki vodi; skočil sem v vodo in brodil do brega, kjer sem se vrgel na tla, da bi se odpočil in zahvalil Boga, ki me je vse dotle tako čudežno obvaroval. Toda žeja, ki se je sedaj še silnejše oglasila, mi ni dala, da bi dolgo ležal; zlezel sem na noge in stopal ob bregu reke, dokler nisem dospel do deževnice v mlakuži; pokusil sem jo in voda je bila sladka in dobra. Pil sem jokajoč od veselja, da sem mogel zopet enkrat okusiti vodo, pil in pil, dokler nisem mogel več; oni, ki so bili že v tako bednem položaju kot jaz, naj se spomnijo, kaj jim je bila voda, ker ne najdem besedi, da bi mogel ž njimi to povedati. Ko sem se bil napil in si opral slano vodo z obraza in telesa, sem vzel iz žepa ostanek ribe in jo hvaležno pojedel; tako okrepčan sem se ulegel v senco grma z belim cvetjem in sem v svoji silni utrujenosti zaspal.

PRIPOROČAMO »Cirilove knjižnice v Mariboru 2. zvezek: dr. Lenard, »Jugoslovanski Piemonte«; 7 Din. — 3. zvezek: dr. Lenard, »Slovenska žena v dobi narodnega preporoda«; 10 Din. — 4. zvezek: »Moj stric in moj tupnik«, Povest; 4 Din. — 5. zvezek: Melville, »Gladiatorje«, Roman, I. del 8 Din. — 6. zvezek: Melville, »Gladiatorje«, II. del. 10 Din. — 7. zvezek: Wells: »Zgodba o nevidnem človeku«, 7 Din. — KOL.

Socialni vestnik

Povprečno zavarovane mezde nameščencev in delavcev, zavarovanih pri OUZD v Ljubljani.

Delavska zbornica je izgotovila na podlagi volilnih imenikov pregled povprečnih zavarovanih mezd nameščencev in delavcev v Sloveniji. Ker v splošnem ni velika diferenca med dejanskimi in zavarovanimi plačami, nudi ta statistika zelo interesanten materijal tistim, kateri se pečajo s socialnimi vprašanji in pa tistim, ki hočejo dobiti vpogled v eksistenčni položaj našega delavstva. (Ročnega in duševnega).

Povprečna zavarovana mezda znaša: 1. Nameščenci moški 38 Din, zenske 31.60 Din. 2. Redarji 28.50 Din. 3. Sluge 27.50 Din. 4. Služkinje 15 Din. 5. Kuharji, moški 33.80 Din, ženske 15.30 Din. 6. Hlapci 24.30 Din. 7. Delavci, moški 31 Din, ženske 21 Din. 8. Dninarji, moški 28.60, ženske 26 Din. 9. Drvarji moški 30.50 Din, ženske 23.50 Din. 10. Oglarji 30.90 Din. 11. Vrtnarji, moški 28.40 Din, ženske 15.40 Din. 12. Kamnoseki 32.60 Din. 13. Lončarji 27.60 Din. 14. Pečarji 39.50 Din. 15. Ključavničarji 36.70 Din. 16. Kovači 29.30 Din. 17. Kleparji 34.30 Din. 18. Strugarji 33.90 Din. 19. Livarji 38.40 Din. 20. Pasarji 38 Din. 21. Kotlarji 39.30 Din. 22. Žebljarji, moški 35.40 Din, ženske 14 Din. 23. Žičarji, moški 35.90 Din, ženske 11.60 Din. 24. Verigarji 36 Din. 25. Mehaniki 35.60 Din. 26. Strojniki 39 Din. 27. Kurjači 36 Din. 28. Zlatarji, moški 37.80 Din, ženske 30.20 Din. 29. Urarji 23.90 Din. 30. Izdelovalci inštrumentov 16.80 Din. 31. Puškarji 37.20 Din. 32. Nožarji 26.80 Din. 33. Izdelovalci orgel 33.40 Din. 33. Monterji in instalaterji 39.40 Din. 34. Elektrikerji 37.50 Din. 35. Kemiki 38.10 Din. 36. Svečarji-medičarji 28.80 Din. 37. Steklarji 41.20 Din. 38. Brusači 41.80 Din. 39. Tesarji 36.10 Din. 40. Zidarji 38 Din. 41. Pleskarji-ličarji 38.70 Din. 42. Krovci 40.40 Din. 43. Graverji 34.20 Din. 44. Fotografi, moški 33.80 Din, ženske 20.40 Din. 45. Tiskarji 46.80 Din. 46. Črkoslikarji, moški 25.70 Din, ženske 20.50 Din. 47. Pletilke (tekstilstvo), moški 30 Din, ženske 22 Din. 48. Vrvarji, moški 26.80 Din, ženske 29 Din. 49. Tkalci, moški 27.70 Din, ženske 23 Din. 50. Veziljstvo, moški 37 Din, ženske 21 Din. 51. Tapetniki 40.80 Din. 52. Barvarji, moški 22.40 Din, ženske 28.20 Din. 53. Krznarji, moški 36.80, ženske 24 Din. 54. Sedlarji-jermenarji 30 Din. 55. Strojarji-usnjarji 36.70 Din. 56. Knjigovezi 42.50 Din. 57. Ščetarji 25.70 Din. 58. Glavnikarji 25 Din. 59. Mizarji 32.40 Din. 60. Kolarji 29.70 Din. 61. Sodarji 31.60 Din. 62. Žagarji 27.70 Din. 63. Košarji (pletarji), moški 28.10, ženske 9.60 Din. Izdelovalci zobotrebcev 22.80. 65. Stolarji 24 Din. 66. Sitarji-rešetarji 28.40 Din. 67. Bičarji 29.50 Din. 68. Peki, moški 33.10 Din, zenske 22.40 Din. 69. Slaščičarji, moški 31 Din, ženske 19.50 Din. 70. Mesarji, moški 27.90 Din, ženske 20 Din. 71. Mlinarji 23.30 Din. 72. Pivovarji 41.40 Din. 73. Sodavičarji 27.70 Din. 74. Mlekarji, moški 24.30; ženske 14 Din. 75. Drogeristi 24 Din. 76. Krojači, moški 26 Din, ženske 18.40 Din. 77. Šivilje 19.40 Din Din. 78. Modistinje 23.90 Din. 79. Klobučarji, moški 30.60 Din, ženske 34 Din. 80. Čevljarji, moški 25.20 Din, ženske 18.40 Din. 81. Brivci, moški 28.30 Din, ženske 30 Din. 82. Dežnikarji, moški 22.70 Din, ženske 14 Din. 83. Šteparice 20.90 Din. Trgovina, moški 32.60 Din, ženske 26 Din. 83. Natakarji 28.25, natakarice 19.60 Din. — 86. Slikarji, moški 31.60 Din, ženske 34.55 Din. 87. Podobarji 34 Din. 88. Optikarji 21.40 Din. 89. Bandažisti 31 Din. 90. Vulkanizatorji 48 Din. 91. Zobotehniki, moški 32.80 Din, ženske 25.60 Din. 92. Dimnikarji 23.50 Din. 93. Organisti 13.20 Din. 94. Cerkovniki 17.80 Din. 95. Šoferji 37.70 Din. 96. Ribiči 33.20 Din. 97. Kletarji 35.70 Din. Godbeniki, moški 37.80 Din, ženske 42 Din. 99. Delavnica za cerkveno umetnost 40 Din. 100. Cestarji 15.40 Din. 101. Postreščki 9.60 Din. 102. Komisijonarji 9.60 Din.

Kakor že omenjeno, ne odgovarjajo pri nekaterih strokah n. pr. steklarjih, tiskarjih, knjigovezih, postreščkih in komisijonarjih povprečno zavarovane mezde dejanskemu zaslužku, ker znaša v smislu zakona o zavarovanju delavcev najvišje zavarovane mezde le 48 Din, v splošnem pa držijo navedene številke in nudijo dovolj trdno podlago za določitev dnevnega zaslužka delavcev.

Izpred sodišča

Neprijateljica psov.

Gospod Jarnej je imel lepega, pridnega psa »Hektorja«, ki je bil živahne narave in vedno čuječ, pa je ponoči rad malo zalajal in budil sosedo gospoda Jarneja. »Mu bom že pokazala, da me ne bo več budil!« se je jezila zaspanka. Gospod Jarnej je pa dražil psa, ki si ni pustil dvakrat reči, da ne bi vedno ponavljal svojega »Hov, hov!« Soseda pa še bolj jezna: »Kar ubila bom psa, naj me košta, kar hoče!«

In zgodilo se je, da je dal gospod Jarnej svojemu psu urico dopusta, naj se poveseli in pozabava, kakor hoče. Pes se je kmalu nato vrnil domov ter milo cvilil pred gospodarjem, kažoč mu dve veliki rani, prizadejani mu z nožem ali s sekiro. Gospod Jarnej je seveda takoj tožil svojo sosedo. Sodnik pa ni mogel najti krivde na gospej sosedi. Ni dokazov, ne pomaga nič, in gospa, ki bo odsedaj naprej mirno spala, je bila oproščena.

Huda kri.

Pred vzklicnim senatom razlaga možiček, doma tam nekje pri Litiji: »Šnops smo pili, pa malo peli, potem se je pa Lojze napil in se je hotel tepsti. Pa sva ga vrgla s sinom ven. On je pa zagrabil za fižolovko, me dvakrat udaril, jaz pa za poleno, mu ga vržem pod noge, se spotakne in pade, potem pa se pobere in mi vrže poleno nazaj. Midva s sinom sva stekla za njim, ga dohitela v hosti in ga vrgla na tla. Sin ga je še naprej tepel, jaz pa ne.«

Obtožnica pa pravi, da je Lojze izzival prepir, da pa je v hosti staknil štiri poštene sunke z nožem.

Senat odbije vzklic in razsodi, da ostane vse pri starem. Po en teden bosta sedela Lojze in možičkov sin, možiček pa mora plačati 50 Din kazni.

FORD-AUTO

z osebno in tovorno karoserijo, ceno **naprodaj.** Deluje brezhibno.— Poljubna preizkušnja na razpolago. — Natančneje pri tvrdki **M. de Brouse, Knaflijeva ulica štev. 18.**

Večje število delavcev

se bo rabilo za vpostavitev prometa **na Jezerski državni cesti.** Delavci, zglasite se pri **cestnem mojstru TAVČARJU v Tupaličah.**

Denarne naložbe posreduje vestno in varno, posojila oskrbi, posestva prodaja in kupuje, trgovske informacije daje: Dr. IVAN ČERNE, gospodarska pisarna, Miklošičeva cesta 6

Vzgojiteljica

z dobro prakso, išče službe k boljši družini. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod **št. 7767.**

Kot GOSPODINJA

ali KUHARICA iščem službe. Dam event. tudi svojo kuhinjsko posodo in service na razpolago. Grem v župnišče ali kam drugam. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod **Varčna in poštena 7760.**

Parobrodno društvo išče

zastopnika

za Slovenijo, s sedežem v Ljubljani. Reflektanti morajo biti Slovenci, a želi se poznanje emigracijske stroke. - Ponudbe upravi lista pod **št. 7776.**

PRAKTIKANT

iz dobre hiše, z znanjem sloven. in nem. jezika, lepo pisavo, se takoj sprejme. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »A. A. B. št. 273—7794«

Čevljar. pomočnika

sprejmem takoj.— **Jožef Krušič, D. Mar. v Polju.**

Organist

želi spremeniti službo. - Ponudbe pod »**Zvest**« na upravo lista v **Mariboru.**

PLETILJO

za nogavice sprejmem. Hrana in stanovanje v hiši. — **FANI KAVČIČ, Zgornja Šiška št. 125.**

ABSOLVENT

Zadružne trg. šole in obenem **trgov. pomočnik,** vojaščine prost, prosi za sprejem v službo, najsibo za potnika, pomočn. trg. ali pa za prakticiranje v knjigovodstvu. Dopise je nasloviti pod: »**Marljiv**« **7751** na upravo lista.

POHIŠTVO

A. AMANN

fino v izdelavi, brezkonkurenčno v ceni

Dvorni trg št. 1

uhod v veži (desno)

Od danes naprej

prodajam prvovrstno

GOVEJE MESO

I. vrste . kg 15.— Din
II. vrste . kg 12.— Din

Dostavljam strankam na dom. Dopisnica, natančni naslov zadostuje. — Se vljudno priporoča **ANT. SAGMEISTER — mesar, Medvedova ulica št. 38, Sp. Šiška.** 7791

Oglas. Podpisani tem potom izjavljam, da nisem plačnik dolgov ozir. vzdrževalnih stroškov, ki jih na moje ime morda dela od mene pobegli sin **Jožef Skušek.** - Ljubljana, dne 11. novembra 1926. — **KAROL SKUŠEK,** posestnik, Ljubljana, Mala Čolnarska ulica štev. 8.

KUPIM vsako množino **hrastovih in bukovih PRAGOV** 2.60 m dolgih, 14/14 24 cm. — Ponudbe naj se pošljejo na **Jos. OSOLIN — Laško.** 7756

Kupim stanov. ali trgov. HIŠO

v mestu, do 300.000 Din takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »**Promet**« **7698.**

VREDNOSTNE PAPIRJE

predvojne, kranjske, bosanske, ogrske obligacije, železniške prioritete, posojila, srečke itd., tu- in inozemske vseh vrst kupuje najkulantneje »**YERC**«, **Komerc. družba Ljubljana, Kongresni trg 9** (na vogalu Kino Matica).

Ženski zimski PLAŠČ

skoraj nov, za srednjo postavo, 2 velour klobuka, več parov čevljev in drugo prodam. Naslov v upravi pod štev. **7793.**

Kupi se takoj rabljen, dobro ohranjen

pisalni stroj

boljše znamke. - Ponudbe na **župni urad Štrigova, Medjimurje.** 7754

JUHAN je najcenejši in najredilnejši pridatek k vsaki juhi in prikuhi. Idealno krepčilo, velik prihranek na denarju. Dobiva se povsod!

Stavbno podjetje **ACCETTO & drugovi** družba z o. z Maribor, Frančiškan. ul.

Nudim 30%

čistega dobička za **POSOJILO 50.000 Din.** — Ponudbe na upravo lista pod »**Bodočnost**«.

SADNO DREVJE

vseh vrst, l. slov. drevesnice **DOLINŠEK, Šent Pavel,** Savinjska dolina.

Naprodaj

2 blagajni, 1 decimalna tehtnica za 1000 kg in 20 zelo dobro ohranjenih **vinskih sodov** od 300 do 700 litrov. Naslov pove uprava pod **štev. 7750.**

Naprodaj

stavbni les, stara okna, apno itd. po ugodni ceni. Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 7608

Bukova in gabrova drva za kurjavo

kupuje vagonske pošiljke

S. Hiršla sin, Zagreb-Podolje 9

SALAMA

prve vrste
novo blago, popolno zrela
dobiva se povsod

Prva hrvatska tvornica salame, sušena mesa i masti

M. Gavrilovića sinovi d. d.

Petrinja

Glavno zastopstvo za Slovenijo:
R. Bunc in drug
Ljubljana — Celje.

TRSTJE ZA STROPE

pleteno, z galvanizirano žico, izdelujem ter dobavljam v vsaki množini po najnižji dnevni ceni.

JOS. R. PUH, LJUBLJANA
GRADAŠKA ULICA 22 Telefon 513

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, otroških vozičkov, vsakovrstnih nadomestnih delov, pneumatike. Posebni oddelek za popolno popravo, emajliranje in poniklanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. — Ceniki franko. **„TRIBUNA" - F. B. L.,** tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana Karlovska 4

Zahvala.

Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom bolezni in smrti našega predragega nepozabnega soproga in očeta, gospoda

Teodora Dreniga

artilerijskega polkovnika v pokoju

izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem našo najsrčnejšo zahvalo. — Posebej pa se zahvaljujemo p. n. oficirskemu zboru, ki je pokojniku izkazal poslednje vojaške časti; preč. oo. frančiškanom, osobito župniku preč. g. dr. P. Guidu Rantu za spremstvo pri pogrebu in za njegove tolažilne obiske med boleznijo, dalje čč. sestrama usmiljenkama S. Vicentinum za njih velik trud in neumorno postrežbo, vsem darovateljem vencev in cvetja, končno vsem pokojnikovim prijateljem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Vsem naša najprisrčnejša zahvala!

Ljubljana, 10. novembra 1926.

Rodbine
Drenikova in Kržiwankova.

STAMPILJE T. RABIČ Ljubljana KOLODVORSKA UL. 28

Pojasnila

za pridobitev gostilničarskih, trgovskih in obrtnih koncesij da »**RODO**« **Ljubljana VII., Aleševčeva ulica.** Pismeni odgovor 2 Din. 7680

AUTOMOBILE

vsakovrstne, in **motorna kolesa,** popravlja najbolje, najhitreje in najceneje: **FLORJANČIČ, Karlovska cesta 22.** 6432

STRUŽNICE, SKOBELNIKI, VRTAL. STROJI, VARILNI APARAT in **različno orodje** za mehanike in ključavničarje — ceno naprodaj. **Ljubljana** (Židovska ulica 5).

NAPRODAJ
4 železni VOZIČKI

za glino (Normal Muldenkipper) in **2 vozička za opeko** (Plateauwagen), s kolesi za železniški tir. Naslov v upravi: **št. 7749**

Pozor čevljarji!

Gornje dele vseh vrst čevljev dobite dobro in solidno izvršene po najnižjih cenah pri **I. Marchiotti,** trgovina z usnjem, **Ljubljana, Sv. Petra cesta 30.** 4845

SOSEDJE in . . . VI!

Dobro orijentirani kmetovalci, kateri opravljajo svoja domača in poljska dela s pomočjo Fordsona, vedó, da je Fordson bodisi kot stabilni motor, bodisi kot traktor (vlačna sila: 10 ton) brez primere; da on vsako delo bolje in hitrejše opravi kot več vprežne živine skupaj in kar je zelo važno, da je izdatek za njega samo trakrat, kadar dela. Fordson obdeluje v štirih urah jeden celi hektar.

Fordson

Izdelek od Ford Motor Company

Obiščite še danes jednega izmed naših brezštevilnih zastopnikov v državi.

Cena traktorju **Din. 37.500·—** Franko Rakek Zaščitnik blata ekstra Cena neobvena

Ford

ZASTOPSTVO za SLOVENIJO
AMERICAN MOTORS Ltd.
Dunajska cesta 9
Telefon 477. Telegrami „Amot"

NOVA HIŠA naprodaj

z gosp. poslopjem, v bližini Viča. - Poizve se v **Kozarjah štev. 3.** 7732

V najem se odda

velika kmetija s hišo in gospod. poslopjem, z dobro obdelanimi njivami in travniki, po dogovoru tudi z živino, za več let. - Natančneje se izve pri lastnici v **Žirovnici št. 27.**

GOSTILNA

dobro idoča, naprodaj z **inventarjem in posestvom,** obstoječim **iz treh hiš, vrta in dvorišča,** z večjo njivo v centrumu industrijskega kraja, pripravno tudi za zalogo vina ali mesarijo, z elekt. lučjo in vodo v hiši. — Naslov v upravi »Slovenca« pod številko **7598**

Volno in bombaž

za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izberi pri **Karlu PRELOGU — Ljubljana,** Stari trg štev. 12 — in Židovska ulica štev. 4.

Natečaj.

Pri električni centrali d. d. v Ogulinu se popolni

mesto prvega strojnika

z mesečno plačo 2000 Din. — Interesenti morajo biti vešči v pogonu eksplozivnih motorjev (motorji na surovo olje in upojni plin). — Ponudbe s spričevali o usposobljenosti naj se dopošljejo upravi centrale najkasneje do **25. novembra t. l.** Nastop službe 1. decembra 1926.

Uprava Električne centrale.

Parni mlin in žaga naprodaj

Mlin obratuje s štirimi kamni, trijerjem ter stopami. Zadostna mletev je zagotovljena. Žaga ima venecijansko ter krožno žago. Nahajajo se v okolici hrastovi ter jelovi gozdovi. Poleg obrata je stanovanje za eno družino, hlev in shramba za žito. Pripravljeno je za električno razsvetljavo. Odda se tudi ves nakupljen les ter obilno orodje za mlin, žago in lokomobilo. Event. se odda vse skupaj v NAJEM. — Pojasnila daje

ANT. PORENTA, župnik, Hinje, p. Strugo.

Jugoslovanska knjigarna, Ljubljana

Novosti:

Algermissen: **Das soziale Königtum Christi.** Nevezano . . . . . Din 57.50
Fischer Joseph: **Seelenpflege. Aufmunterung und Anleitung zu einem gesunden, glücklichen Seelenleben.** Vezano . . . . . Din 70.—
Cathrein V.: **Eucharistische Konvertitenbilder.** Vezano . . . . . Din 70.—
Haggeney: **Der göttliche Bräutigam.** Erwägungen für Ordensschwestern, namentlich für Lehrerinen. Vezano . . . . . Din 74.50
Herkenrath J.: **Die Ethik Jesu.** Vezano . . Din 152.—
Klug Dr. I.: **Die Tiefen der Seele.** Moralpsychologische Studien. Vezano . . . . . Din 128.—
Marmion D. Col.: **OSB., Christus das Leben der Seele.** Vezano . . . . . Din 118.—
Mit Gott allein. Eines einsamen Pfarrers Gespräche mit Gott. I. zv. Erkenntnisse. Vez. Din 79.—
Reiter J.: **Das katholische Priestertum in moderner Zeit.** Vezano . . . . . Din 34.50
Strigl Dr. A.: **Der Weg des Denkenden zur Wahrheit.** Vezano . . . . . Din 41.—

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karol Čeč. Izdajatelj: dr. Fr. Kulovec. Urednik: Josip Fr. Knaflič.